

Bestuursrapportage 2 2025

Deze bestuursrapportage en andere P&C stukken die sinds juni 2024 als website verschenen zijn vindt u op www.smallerland.nl/financien

Let op!

Dit is een download van de website.

Voor maximaal gebruiksgemak adviseren wij u de website te gebruiken via www.smallerland.nl/financien. Rechtsbovenin de website vindt u ook paginanummering waar u naar kunt verwijzen als u dat makkelijk vindt. Door te klikken op het vergrootglas kunt u zoektermen invoeren.

Inhoudsopgave

Inleiding.....	4
Resultaat	6
Programma's	8
Programma Dienstverlening	8
1.1 Publieke dienstverlening.....	11
1.2 Digitale en datagedreven samenleving.....	12
1.3 Openbare orde en veiligheid	13
1.4 Gemeenteraad	14
Programma Sociaal domein	15
2.1 Zeker bestaan.....	26
2.2 Ertoe doen.....	27
2.3 Goed voelen	29
2.4 Erbij horen.....	31
Programma Fysiek domein	32
3.1 Stad Drachten	33
3.2 Maakindustrie	39
3.3 Wijken en dorpen.....	40
3.4 Buitengebied	42
3.5 Verbindende opgave van bereikbaarheid.....	43
3.6 Leidend principe duurzaamheid	45
Programma Economie.....	46
4.1 Optimaliseren ondernemerschapsklimaat	48
4.2 Positionering en profilering Smallingerland	49
4.3 Thematische aanpak	50
4.4 Benutten kracht van Smallingerland.....	51
4.5 Investeren in duurzame regionale samenwerking.....	52
Bedrijfsvoering	53
5.1 Optimaliseren van de samenwerking	54
5.2 Verbeteren van de sturing en beheersing	55
5.3 Aantrekken en behouden van goed personeel.....	56
5.4 Digitalisering	57
Algemene dekkingsmiddelen.....	58
Overhead.....	60
Vennootschapsbelasting.....	63
Onvoorzien.....	64

Investeringskredieten	65
Bijlagen.....	71
Bijlage 1: Administratieve wijzigingen	71
Bijlage 2: Meerjarige effecten.....	73

Inleiding

Voor u ligt de 2e bestuursrapportage 2025 van de gemeente Smallingerland. In dit document geven wij een inhoudelijke toelichting op de belangrijkste afwijkingen ten opzichte van de vastgestelde begroting 2025. In de 2e bestuursrapportage zijn de aanpassingen op de budgetten tot en met september verwerkt. De septembercirculaire is ook meegenomen in deze bestuursrapportage. De bestuursrapportage is hiermee het tweede peilmoment van het realiseren van doelstellingen die opgenomen zijn in de begroting 2025.

De rapportage richt zich op twee typen aanpassingen:

- Onvermijdelijke ontwikkelingen – Deze worden per programma toegelicht.
- Administratief noodzakelijke aanpassingen – Deze zijn opgenomen in bijlage 1.

Zoals opgenomen in de nota P&C Experience worden de aanpassingen op de begroting in de bestuursrapportage eenmalig verwerkt in het lopende begrotingsjaar 2025. Aanpassingen die een meerjarig effect hebben worden meegenomen bij het opstellen van de 1e bestuursrapportage 2026 of de kadernota 2027. In de tweede bijlage worden de aanpassingen met meerjarig effect aangegeven.

Tot slot vragen wij in deze bestuursrapportage goedkeuring voor enkele wijzigingen in de investeringskredieten. Deze mutaties worden toegelicht in het hoofdstuk "Investeringskredieten".

Webversie

Deze bestuursrapportage is opgesteld middels de planning & control tool Lias. Voor de optimale leeservaring open je de bestuursrapportage online. Dit boekwerk is enkel een pdf afdruk van de website. De bestuursrapportage is te vinden op www.smallingerland.nl/financien

Presentatie van de cijfers

In veel tabellen komt u negatieve bedragen tegen. Een negatief bedrag betekent een negatief effect op het resultaat. Een negatief bedrag aan de lasten kant betekent, extra lasten. Een negatief bedrag aan de baten kant betekent minder baten.

Afwijkingen op beleidsinhoudelijke doelen

In de begroting 2025 zijn verschillende beleidsdoelen per opgave vastgesteld. In deze bestuursrapportage is net als in de voorgaande bestuursrapportages gerapporteerd op beleidsdoelen. Dit is een groeimodel wat we in de toekomst verder willen optimaliseren. De doelen zijn onderverdeeld in actiepunten. Elke actiepunt is op de voortgang beoordeeld. De voortgang van de actiepunten wordt beoordeeld volgens de kleuren van een stoplicht

Groen vinkje: Actiepunt is afgerond

Groen: Actiepunt ligt op koers

Oranje: Realisatie van het actiepunt loopt vertraging op

Rood: Verwachting dat het actiepunt niet gerealiseerd kan worden

Indien de status op rood of oranje staat is een toelichting opgenomen in deze bestuursrapportage. Is de voortgang van een actiepoint bij de eerste bestuursrapportage beoordeeld als "loopt vertraging op" of "kan niet gerealiseerd worden" en in de status is niets gewijzigd of er zijn geen nieuwe ontwikkelingen geweest. Dan zijn deze actiepunten niet nogmaals opgenomen in deze tweede bestuursrapportage.

Resultaat

De 2e bestuursrapportage 2025 sluit, na verrekening met de reserves, af met een positief resultaat van € 6,71 miljoen. Dit bedrag wordt toegevoegd aan de vrije begrotingsruimte in de begroting 2025. Hierdoor stijgt het begrotingssaldo na bestemming tot deze 2e bestuursrapportage van € 1,46 miljoen naar € 8,17 miljoen.

De meerjarige effecten uit deze bestuursrapportage zijn als volgt voor de komende jaren: in 2026: € 1,74 miljoen positief, in 2027 €393.239 negatief en in 2028 €508.846 negatief.

Het positieve resultaat 2025 is vooral het gevolg van bijstellingen in het gemeentefonds, zoals opgenomen in de mei- en septembercirculaire 2025.

De onderstaande tabel geeft per programma/onderdeel een overzicht van de totale baten en lasten, inclusief de bijbehorende mutaties in de reserves. Voor de 2e bestuursrapportage 2025 zijn er dit keer 2 kolommen opgenomen. De cijfers in de kolom Bestuursrapportage 2 resultaat worden toegelicht bij de programma's. De cijfers in de kolom Bestuursrapportage 2 bijlage zijn per saldo nihil en staan toegelicht in bijlage 1 Administratieve wijzigingen.

Zo wordt inzichtelijk welke bedragen de raad autoriseert bij de vaststelling van deze 2e bestuursrapportage 2025.

Resultaat bestuursrapportage

bedragen * €1.000

Programma	Begroting 2025	Bestuursrapportage 1	Overige raadsbesluiten	Bestuursrapportage 2 resultaat	Bestuursrapportage 2 bijlage	Totaal begroting na wijzigingen
Baten	254.828	14.780	1.480	9.739	1.115	281.942
Dienstverlening	1.122	92	260	100	0	1.574
Sociaal Domein	43.887	11.305	0	380	936	56.508
Fysiek Domein	33.320	2.642	1.220	1.385	63	38.630
Economie	431	-115	0	0	0	316
Overhead	579	-88	0	-42	116	565
Algemene dekkingsmiddelen	175.489	944	0	7.916	0	184.349
Heffing vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0
Onvoorzien	0	0	0	0	0	0
Lasten	-259.366	-13.014	-15.085	-2.460	-1.115	-291.040
Dienstverlening	-13.293	-314	-371	-282	-54	-14.314
Sociaal Domein	-156.291	-12.556	-560	-2.295	-1.050	-172.752
Fysiek Domein	-60.620	-257	-12.299	-458	-218	-73.852
Economie	-2.734	545	-788	-18	0	-2.995
Overhead	-25.847	-444	-1.067	485	216	-26.657
Algemene dekkingsmiddelen	-481	12	0	278	-25	-216
Heffing vennootschapsbelasting	0	0	0	-170	0	-170
Onvoorzien	-100	0	0	0	16	-84
Onttrekking reserves	7.438	1.133	14.879	10.675	0	34.125
Dienstverlening	1.543	1.520	111	643	0	3.817
Sociaal Domein	2.686	-412	619	1.933	0	4.826
Fysiek Domein	2.014	394	12.303	5.661	0	20.372
Economie	845	-369	779	845	0	2.100
Overhead	350	0	1.067	1.593	0	3.010
Algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	0	0	0
Heffing vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0
Onvoorzien	0	0	0	0	0	0
Toevoeging reserves	-2.830	-1.520	-1.277	-11.248	0	-16.875
Dienstverlening	0	-1.520	0	-643	0	-2.163
Sociaal Domein	-2.830	0	0	-1.933	0	-4.763
Fysiek Domein	0	0	-1.277	-6.639	0	-7.916
Economie	0	0	0	-845	0	-845
Overhead	0	0	0	-1.188	0	-1.188
Algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	0	0	0
Heffing vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0
Onvoorzien	0	0	0	0	0	0
Totaal	70	1.379	-3	6.706	0	8.152

Programma's

Programma Dienstverlening

Algemene toelichting

Opgaven

In onze gemeente Smallingerland staat de kracht van de samenleving voorop. Met die kracht willen we werken aan een sociale en welvarende toekomst. In alle wijken en dorpen. Voor alle inwoners, ondernemers.

We vinden het belangrijk om met elkaar te werken aan oplossingen voor de uitdagingen die we zien. Dit doen we vanuit vertrouwen en daarbij vinden we het belangrijk dat de behoefte voorop staat en niet de regels. We gaan werken vanuit de kernwaarden persoonlijk, samen en doen. Ze zijn de basis voor onze manier van samen leven, samen werken en samen leren. Ze vertegenwoordigen de kracht van Smallingerland.

Wij zijn een betrouwbare overheid en we gaan ook van vertrouwen uit. Alhoewel regels zekerheid bieden voor onze inwoners, bedrijven en instellingen, waken we in Smallingerland voor onwenselijke bureaucratie. Het is ons vak en onze verantwoordelijkheid om algemene en individuele belangen voortdurend tegen elkaar af te wegen. Onze inwoners staan voorop. Het draait om hen. Wij denken met hen mee en zijn duidelijk over wat ze van ons mogen verwachten.

Als gemeente willen we niet alles zelf regelen. Daarom geven we ruimte aan en staan we open voor maatschappelijk initiatief en betrokkenheid. De basisgedachte bij de uitvoering van beleid is denken vanuit de inwoner. De belangrijkste voorwaarde in het nemen van beslissingen is het betrekken van onze inwoners en ondernemers. De kennis en ervaringen van onze inwoners en ondernemers gebruiken we om logische en effectieve beslissingen te kunnen nemen.

We zien dat de informatiesamenleving en toegenomen digitalisering kansen bieden, maar tegelijk ook nieuwe vraagstukken opwerpen. Dankzij digitaal werken hebben we informatie beter en sneller beschikbaar, zodat de dienstverlening verbetert. En omdat we meer data beschikbaar hebben, kunnen we beter onderbouwd beleid maken en achteraf ook evalueren. Aan de andere kant doen zich vraagstukken voor rond privacy en informatiebeveiliging.

Om de gemeente te zijn waar iedereen zich prettig voelt, waar ondernemers zich graag willen vestigen en waar je aangenaam kunt wonen, werken en recreëren, is veiligheid een noodzakelijke randvoorwaarde. Dit betekent dat mensen zich veilig moeten voelen en dat de aandacht voor veiligheid, criminaliteit, overlast en leefbaarheid in verhouding moet staan tot de omvang en de aard van problemen, of wat inwoners als problemen ervaren.

Financiële afwijkingen

De tabel baten en lasten toont de baten en lasten per programma en de reservemutaties. De mutaties van de 2e bestuursrapportage worden ook aangegeven.

Bedragen * €1.000

Baten/lasten	Begroting 2025	Bestuursrapportage 1	Overige raadsbesluiten	Bestuursrapportage 2 resultaat	Totaal begroting na wijzigingen
Baten	1.122	92	260	100	1.574
Lasten	-13.293	-314	-371	-282	-14.314
Toevoeging reserves	0	-1.520	0	-643	-2.163
Onttrekking reserves	1.543	1.520	111	643	3.817
Totaal	-10.628	-222	0	-182	-11.086

In de bovenstaande tabel zijn de budgetneutrale administratieve wijzigingen niet opgenomen. Deze vindt u op programmaniveau terug bij het resultaat op pagina 6 en op taakveldniveau in bijlage één op pagina 91.

Deze tabel toont de voorgestelde begrotingswijzigingen zoals opgenomen in de 2e bestuursrapportage 2025. Mutaties groter dan € 50.000, zowel aan de baten- als aan de lastenzijde, worden nader toegelicht.

Bedragen * €1.000

Naam	Omschrijving	I/S	Bedrag
Baten			100
0.2 Burgerzaken			100
Leges Burgerzaken	In 2025 zijn de legesopbrengsten burgerzaken hoger dan geraamd. Hier tegenover staat dat de aankoop van reisdocumenten hoger is en dat er wegens de grote drukte extra inhuur moet plaatsvinden.	I	100
Lasten			-282
0.2 Burgerzaken			-200
Leges Burgerzaken	In 2025 zijn de legesopbrengsten burgerzaken hoger dan geraamd. Hier tegenover staat dat de aankoop van reisdocumenten hoger is en dat er wegens de grote drukte extra inhuur moet plaatsvinden.	I	-90
Verkiezingen	In de oorspronkelijke begroting 2025 is geen rekening gehouden met het organiseren van een (extra) tweede kamerverkiezing. Hierdoor is aanvullend budget nodig bovenop het standaard budget wat jaarlijks in de begroting wordt opgenomen voor het organiseren	I	-110
Diverse taakvelden			-82
Bijstelling kapitaallasten 2025	De kapitaallasten 2025 zijn bijgesteld op basis van de werkelijke boekwaarden van de	I	2

Naam	Omschrijving	I/S	Bedrag
	investeringen op 1-1-2025. Dit levert op diverse taakvelden voordelen op.		
Overige verschillen < € 50.000	Dit is een totaalstelling van alle verschillen kleiner dan €50.000 per taakveld die we niet verder toelichten.	I	-26
Overige verschillen < € 50.000	Dit is een totaalstelling van alle verschillen kleiner dan €50.000 per taakveld die we niet verder toelichten.	S	-58
Otttrekkingen reserves			643
0.10 Mutaties reserves			643
Verschuiving Algemene Reserve en Reserve projecten	Bij de begroting 2025 zijn alle incidentele posten ten laste van de Algemene Reserve gebracht. Om te waarborgen dat deze middelen geblokkeerd blijven, hevelen we deze budgetten over naar de reserve projecten. Dit is per saldo budgettair neutraal.	I	643
Toevoegingen reserves			-643
0.10 Mutaties reserves			-643
Verschuiving Algemene Reserve en Reserve projecten	Bij de begroting 2025 zijn alle incidentele posten ten laste van de Algemene Reserve gebracht. Om te waarborgen dat deze middelen geblokkeerd blijven, hevelen we deze budgetten over naar de reserve projecten. Dit is per saldo budgettair neutraal.	I	-643
Totaal			-182

1.1 Publieke dienstverlening

Wat willen we bereiken?

Afgelopen jaren is er een flinke ontwikkeling geweest in onze publieke dienstverlening. We werken als organisatie doorlopend aan het verbeteren van de publieke dienstverlening. In 2022 is het programma GOED opgestart. Dit programma heeft een looptijd van drie jaar. Ons doel is daarbij: Onze dienstverlening is GOED; Gastvrij, Ondernemend, Eenvoudig en Deskundig, daar zetten wij op in de komende jaren. Om dat te realiseren is onze organisatieontwikkeling gericht op eigenaarschap, samenwerken, waarmaken en werken vanuit de bedoeling. Het is van belang dat we hier op kunnen sturen, en blijvend werken aan het verbeteren van onze dienstverlening. Een van de speerpunten voor de komende jaren is daarom dat we onze dienstverlening (meer) meetbaar maken.

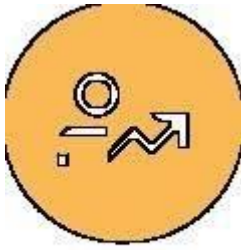
Wat gaan we daar voor doen?

Inwoners en ondernemers moeten goed en tijdig te woord worden gestaan. We maken daarom afspraken over de kwaliteit van onze dienstverlening en de bijbehorende servicenormen. Door heldere en duidelijke servicenormen weten ondernemers en inwoners wat zij van ons mogen verwachten en wat zij zelf kunnen doen om snel en goed geholpen te worden.

2024 was het eerste volledige jaar waarin we werken met de servicenormen die eind 2023 zijn vastgesteld. We werken aan de geïdentificeerde verbeterpunten en monitoren deze nauwkeurig. Zo werken we aan steeds betere dienstverlening richting onze inwoners en ondernemers. We doen dit op een zichtbare en meetbare manier zodat hier, na de eerste uitkomsten, effectief op gestuurd kan worden. Op deze wijze kunnen we effectiever sturen op het verbeteren van onze dienstverlening. Ook geeft ons dit de informatie om in de begroting 2025, door de opgedane ervaring, concrete doelen te stellen op het gebied van deze servicenormen in onze dienstverlening.

Inhoudelijke afwijkingen

1.2 Digitale en datagedreven samenleving

DESKUNDIG

Wat willen we bereiken?

- We willen waarde creëren voor de samenleving met behulp van data en informatie.
- We willen voor onze klanten op verschillende manieren toegankelijk zijn, waarbij klanten het communicatiekanaal voor hun voorkeur kunnen kiezen.
- Het realiseren van een digitaal platform.

Inhoudelijke afwijkingen

1.3 Openbare orde en veiligheid

DE BEDOELING

Wat willen we bereiken?

We willen de veiligheid en de veiligheidsbeleving verbeteren en borgen. Als mensen zich veilig voelen en vertrouwen hebben, betekent dit meer woon- en leefplezier. Om dit te bereiken werken we nauw samen met onze partners, zowel preventief als bij de handhaving. In 2024 en verder wordt extra geld uitgetrokken om de veiligheid en veiligheidsbeleving te verbeteren en te borgen. In het geactualiseerde Kernbeleid veiligheid 2023-2026, wat door de raad is vastgesteld, geven we invulling aan het coalitieakkoord en werken we onze doelen nader uit. We werken verder aan de prioriteiten en strategische thema's die we eerder formuleerden en nog steeds aandacht behoeven:

- Prioriteiten: sociale overlast, jeugd(groepen)overlast, ondermijnende criminaliteit met speciale aandacht voor cyberveiligheid;
- Strategische thema's: woninginbraken, veilige evenementen, jeugd, alcohol en drugs, rampen/crisisbeheersing, ambtelijke en bestuurlijke integriteit.

In 2025 en daarna willen we specifiek de volgende doelen bereiken:

- We willen de bewustwording voor cyberveiligheid en het risico van ondermijning vergroten en inzetten op de verbinding met de interne en externe partijen.
- We willen de kennis over en de alertheid in het herkennen van signalen van radicalisering of mensenhandel vergroten en de samenwerking verstevigen, intern en extern, bijvoorbeeld met de veiligheidsketen.
- We willen we inzetten op minder jeugdoverlast en (digitale)jeugdcriminaliteit.
- Wij willen handhaving in het publieke domein verder ontwikkelen.

Inhoudelijke afwijkingen

1.4 Gemeenteraad

Wat willen we bereiken?

De gemeenteraad van Smallingerland wil ook in 2025 verder werken aan het versterken van de drie belangrijkste rollen van de gemeenteraad. Te weten de volksvertegenwoordigende rol, de kaderstellende rol en de controlerende rol.

Inhoudelijke afwijkingen

Programma Sociaal domein

Algemene toelichting

Opgaven

Visie

In juni 2021 heeft de gemeenteraad de visie op het Sociaal Domein 'De Kracht van Smallerland - onze Sociale Koers' vastgesteld. Dit is een gezamenlijke visie op de toekomst, mede gedragen door onze maatschappelijke partners, waarin we beleid en uitvoering binnen en buiten de organisatie met elkaar verbinden. Deze visie is de paraplu voor de activiteiten en inspanningen die de benodigde transformatie binnen het sociaal domein met zich meebrengt.

Ambities

We hebben vier ambities opgenomen in onze Sociale Koers. Deze ambities hebben wij met inwoners, ondernemers, vrijwilligers, verenigingen en maatschappelijke organisaties uitgewerkt in het Koersplan. De gemeenteraad heeft dit plan in oktober 2022 vastgesteld. In het Koersplan hebben wij de vier ambities van de Sociale Koers concreet gemaakt en vertaald naar maatschappelijke resultaten.

Opgaven

De gemeenteraad heeft begin april 2024 het Uitvoeringsprogramma Sociale Koers 2024 ter informatie ontvangen. In dit programma hebben wij de geprioriteerde activiteiten, projecten en (beleids-)ontwikkelingen opgenomen die bijdragen aan de maatschappelijke resultaten. Wij voeren dit programma uit in vijf opgaven. Per opgave werken wij samen met uitvoerende partners binnen het sociaal domein. De opgaven dragen allemaal in meer of mindere mate bij aan de vier ambities. Wij hebben de opgaven die het meest aan een van de ambities bijdraagt aan deze ambitie gekoppeld binnen de begroting. Het bovenstaande vertaalt zich in het volgende overzicht:

Ambitie	Opgave
Zeker bestaan	Toegankelijke dienstverlening aan inwoners
Ertoe doen	Kansrijke omgeving voor het gezin
	Op de werkvloer
Goed voelen	Stad Drachten, Wijken en dorpen: woonomgeving voor het leven
Erbij horen	Krachtige Mienskip in wijken en buurten

Samenhang visie, Koersplan en Uitvoeringsprogramma

Met de visie en nadere uitwerking in het Koersplan en het Uitvoeringsprogramma Sociale Koers waarborgen wij de samenhang in beleid, ontstaat er financiële grip en beheersbaarheid en kunnen we gericht sturen op effectiviteit en efficiëntie. Wij willen de onderliggende oorzaken van problematiek aanpakken. Daarbij helpt dat wij prioriteren en samenhang aanbrengen in de aanpak van belangrijke maatschappelijke en wettelijke taken die er zijn: bestaanszekerheid herstellen, kansengelijkheid vergroten en gezond leven gemakkelijker maken.

Samenhang andere begrotingsprogramma's

Voor een aantal onderdelen binnen het programma Sociaal Domein geldt dat er een sterke samenhang is met andere begrotingsprogramma's. De taakvelden Cultuur, Sport (met uitzondering van de sportaccommodaties) en Onderwijs maken ook deel uit van het begrotingsprogramma Sociaal Domein. In samenwerking met het Fysiek Domein en haar begrotingsprogramma geven we

vorm aan de areaaluitbreiding van sport- en speelvoorzieningen en aanpassingen die we doen om openbare ruimte beweegvriendelijker te maken.

Ambities en financiële kaders

Het Uitvoeringsprogramma Sociale Koers omschrijft een integraal geheel aan opgaven. De inspanningen per opgave vragen idealiter om investeringen, terwijl de financiële kaders op dit moment beperkt zijn. Dit vraagt om een programmatische aanpak: welke kansen liggen er vanuit landelijke regelingen, waaronder IZA & GALA? Welke ruimte zit er in de structurele begroting? En waar kunnen we passende keuzes maken in bestaand beleid, om zo op termijn de gewenste transitie alsnog in gang te zetten?

Financiële afwijkingen

De tabel baten en lasten toont de baten en lasten per programma en de reservemutaties. De mutaties van de 2e bestuursrapportage worden ook aangegeven.

Bedragen * €1.000

Baten/lasten	Begroting 2025	Bestuursrapportage 1	Overige raadsbesluiten	Bestuursrapportage 2 resultaat	Totaal begroting na wijzigingen
Baten	43.887	11.305	0	380	56.508
Lasten	-156.291	-12.556	-560	-2.295	-172.752
Toevoeging reserves	-2.830	0	0	-1.933	-4.763
Onttrekking reserves	2.686	-412	619	1.933	4.826
Totaal	-112.548	-1.663	59	-1.915	-116.181

In de bovenstaande tabel zijn de budgetneutrale administratieve wijzigingen niet opgenomen. Deze vindt u op programmaniveau terug bij het resultaat op pagina 6 en op taakveldniveau in bijlage één op pagina 91.

Deze tabel toont de voorgestelde begrotingswijzigingen zoals opgenomen in de 2e bestuursrapportage 2025. Mutaties groter dan € 50.000, zowel aan de baten- als aan de lastenzijde, worden nader toegelicht.

Bedragen * €1.000

Naam	Omschrijving	I/S	Effect op begroting 2025
Baten			380
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)			85
Rolstoelen	Er wordt een overschrijding van de inkomsten verwacht. Dit is het gevolg van de overgang van koop naar huur. Door deze wijziging is het hulpmiddelendepot van de gemeente beëindigd en worden de aanwezige middelen op basis van de overeenkomst teruggekocht door de voormalige leverancier.	I	85

Naam	Omschrijving	I/S	Effect op begroting 2025
	Daarnaast is er nog een bestand hulpmiddelen in eigendom van de gemeente dat zich momenteel bij inwoners met een indicatie bevindt. Zodra een hulpmiddel wordt afgeschreven of de gemeente een innameopdracht verstrekt, is de leverancier verplicht de overnameregeling toe te passen. Deze ontwikkelingen leiden samen tot hogere inkomsten dan oorspronkelijk geraamd.		
6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)			90
Eigen bijdrage	Het aantal Wmo indicaties is gestegen ten opzichte van eerdere jaren. Ook is de bijdrage verhoogd naar € 21,- per maand. Hierdoor vallen de eigen bijdrages hoger uit dan verwacht.	I	90
6.811 Beschermd wonen (WMO)			67
Beschermd Wonen	Sinds een aantal jaren is er een overschot op het budget beschermd wonen. Sinds de openstelling van de Wet Langdurige Zorg (WLZ) in 2021 voor met name beschermd wonen cliënten die langdurig intramurale zorg nodig hebben, is er een fors resultaat ontstaan. Op basis van de tussentijdse rapportage van SDF wordt daarnaast een extra bijdrage van € 67.000 verwacht ten opzichte van de oorspronkelijke raming, wat het positieve resultaat verder vergroot.	I	67
6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)			109
Resultaat Maatschappelijke en Vrouwenopvang	Het resultaat voor Maatschappelijke- en Vrouwenopvang komt tot stand door de definitieve vaststellingen van de subsidies 2024 en zijn vooralsnog incidenteel. Het gaat om de subsidies aan Maatschappelijke- en Vrouwenopvang en OGGZ zoals Wender, Limor, GGZ, VNN Fier. Deze middelen worden via de gemeente Leeuwarden, als centrumgemeente, uitgekeerd.	I	109
Diverse taakvelden			30

Naam	Omschrijving	I/S	Effect op begroting 2025
Overige verschillen < € 50.000	Dit is een totaalstelling van alle verschillen kleiner dan €50.000 per taakveld die we niet verder toelichten.	I	30
Lasten			-2.295
0.8 Overige baten en lasten			-217
Gezinshulp	Binnen de Wmo wordt een voordeel verwacht van € 126.000 doordat de uitgaven lager uitvallen dan begroot. De oorzaken van deze lagere lasten worden toegelicht onder het betreffende taakveld. Daarnaast is de eigen bijdrage van cliënten verhoogd, wat leidt tot een aanvullend voordeel van € 90.000 aan baten. Voorgesteld wordt om het saldo te gebruiken om de extra kosten bij Gezinshulp op te vangen. Omdat het hierbij zowel baten als lasten betreft, is het noodzakelijk dit op te nemen in de bestuursrapportage.	I	-217
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken			-64
Ophoging personeelskosten	Er is sprake van een overschrijding van personeelskosten. Enerzijds heeft dit te maken met een toename in de werkvoorraad en complexiteit bij onderwijshuisvesting en anderzijds met ziekte en frictie op onderwijshuisvesting en onderwijsbeleid. Deze frictiekosten konden niet binnen de begroting opgevangen worden.	I	-64
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie			-90
Bedrijfsvoeringskost en SDF	Op basis van de tussentijdse rapportage van SDF ontstaat er een voordeel binnen bedrijfsvoering en instandhouding. Dit voordeel wordt voornamelijk veroorzaakt door lagere personeelskosten. Er is bewust terughoudend omgegaan met het structureel invullen van vacatures, wat heeft geleid tot een lagere bezetting. Daarnaast is een deel van de vaste formatie ingezet voor projecten, waardoor hieruit kosten zijn gedekt.	I	88
Overlastgevende asielzoekers	In de septembercircularisatie is een bedrag van € 100.000 beschikbaar gesteld voor de aanpak van overlastgevende asielzoekers. Voor deze middelen is een aanvraag ingediend. In samenwerking met OOV, het COA,	I	-100

Naam	Omschrijving	I/S	Effect op begroting 2025
	jongerenwerk en het onderwijs wordt gewerkt aan een plan van aanpak dat zich richt op het terugdringen van de ervaren overlast én op het nemen van preventieve maatregelen om toekomstige overlast te voorkomen. Het preventieve onderdeel van deze aanpak wordt afgestemd met de aanpak van overlast door jeugd in het centrumgebied, vanwege inhoudelijke overlap in problematiek en oplossingsrichtingen. De toegekende middelen zijn noodzakelijk om deze integrale aanpak te kunnen realiseren		
Ophoging personeelskosten	Op het taakveld Wmo is sprake een overschrijding in de personeelskosten door frictie veroorzaakt door wisselingen in medewerkers, langdurig ziekte en zwangerschapsverlof. Deze frictiekosten zijn hoger dan de ruimte op de formatie toelaat.	I	-78
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal			300
Carins	Op basis van de rapportage tweede tertaal van Carins wordt de begroting bijgesteld. Het resultaat over de eerste acht maanden komt uit circa € 200.000 positief. Dit kan worden verklaard doordat in het tweede tertaal de personele inzet in formatie en geld lager is dan in het eerste tertaal, terwijl de incidentele opbrengsten gelijk zijn gebleven. Daardoor is het resultaat in het tweede tertaal toegenomen. In het derde tertaal verwacht Carins dat de personele inzet hoger zal zijn, waardoor de bijdrage aan het resultaat wat lager zal uitkomen. Voor het kalenderjaar 2025 wordt een positief resultaat van circa € 300.000 verwacht. Hierbij is rekening gehouden met een salarisverhoging van 4% per 1 augustus. Helaas is op dit moment nog geen nieuwe cao afgesloten waardoor het niet zeker is met welk percentage de salarissen daadwerkelijk worden verhoogd. De uitkomsten van de cao-onderhandeling kan nog van invloed zijn op het resultaat. Er is gesproken om deze middelen, waar mogelijk, in te zetten ter	I	300

Naam	Omschrijving	I/S	Effect op begroting 2025
	stimulering van innovatie binnen Carins. Op dit moment bestaan er verschillende ideeën, maar nog geen concrete voorstellen. Carins zal een innovatief voorstel (businesscase) uitwerken om vernieuwing en ondernemerschap binnen het sociaal domein te bevorderen. Dit voorstel zal in een later stadium ter besluitvorming voorgelegd worden aan het college en vervolgens aan de gemeenteraad.		
6.3 Inkomensregelingen			-350
Bijzondere bijstand	In de afgelopen jaren is gebleken dat bepaalde componenten van de begroting nog niet volledig zijn verwerkt. Dit betreft een combinatie van factoren, zoals wijzigingen in rijksbijdragen en de complexiteit bij het samenvoegen van gegevens uit verschillende systemen, die niet altijd volledig op elkaar aansloten. Daarnaast neemt het aantal aanvragen voor bijzondere bijstand toe en stijgen ook de gemiddelde kosten per aanvraag.	I	-350
6.4 WSW en beschut werk			-1.225
Caparis	Door de gewijzigde rijksbijdrage per WSW-medewerker uit de meicirculaire 2025 worden de nota's van Caparis aan de gemeenten aangepast. Hierdoor is het nodig om de begroting bij te stellen. Deze werkwijze is conform de afspraken zoals opgenomen in de verschillende DVO's.	I	-770
Caparis	Het aantal WSW-medewerkers dat bij Caparis in dienst is gebleven, is hoger dan begroot. Het verwachte natuurlijke verloop is namelijk lager uitgekomen dan verwacht	I	-384
Caparis	Het aantal medewerkers in de doelgroep BAB/Beschut werk dat in dienst is getreden bij Caparis ligt hoger dan begroot.	I	-71
6.5 Arbeidsparticipatie			-448
Participatiebudget	In de periode 2025-2027 wordt in totaal € 110 miljoen beschikbaar gesteld om de werking van loonkostensubsidie (LKS) bij beschut werk te verbeteren. De voorgestelde maatregel vergt een wetswijziging die naar verwachting in 2028 in werking zal treden. Tot het moment dat de wetswijziging gerealiseerd is worden	I	-147

Naam	Omschrijving	I/S	Effect op begroting 2025
	deze extra middelen toegevoegd aan de Rijksbijdrage beschutwerk via de IU participatie: € 147.000 in 2025, € 152.000 in 2026, € 162.000 in 2027. Per 1 januari 2025 is er gestart met de nieuwe aanbesteding voor re-integratiedienstverlening. De percelen worden veelvuldiger voor de bijstandspopulatie ingezet dan vooraf ingecalculeerd. De percelen sluiten goed aan bij de huidige bijstandspopulatie waarvoor de afstand tot de arbeidsmarkt een langdurigere en intensievere begeleiding vraagt. De middelen komen hiermee ten goede aan de doelgroep door middel van activerings- en re-integratietrajecten, als voorloper op werken met loonkostensubsidie.		
Ophoging personeelskosten	De oorzaak van de extra kosten is hoofdzakelijk gelegen in meerdere langdurig verzuimcasussen die deels worden opgevangen met externe inhuur. Daarnaast is de instroom van klanten die vallen onder de inburgeringsdoelgroep groter en tijdsintensiever dan geprognosticeerd. Ook hiervoor is externe inhuur ingezet.	I	-301
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)			284
Rolstoelen	Er wordt een onderschrijding van de uitgaven verwacht. Met ingang van 1 mei 2025 zijn we voor de inkoop van hulpmiddelen overgegaan van koop naar huur. Door over te stappen van koop naar huur, is er een verschil ontstaan waarop de kosten zich dragen. Door de omslag van koop (hoge pieken) naar huur (gespreide lasten), ligt het in de verwachting dat de uitgaven lager uitvallen. Er zijn immers geen hoge eenmalige aanschafkosten meer, maar kosten die uitgesmeerd worden in maandelijkse termijnen. Op de reeds voorafgaand aan deze overeenkomst geleverde uitstaande hulpmiddelen – in eigendom van gemeente (koopmiddelen) –, is een sterfhuiskonstructie van toepassing. Voor deze middelen worden servicedienstverleningsprijzen per maand betaald.	I	467

Naam	Omschrijving	I/S	Effect op begroting 2025
	Voor de huurmiddelen van de huidige overeenkomst – welke in eigendom blijven van de leveranciers – worden hogere (x2) all-in tarieven betaald aangezien dit inclusief huur betreft. Dit betekent dat de kosten eerst lager zijn, maar verloop van tijd zullen stijgen. De hulpmiddelen in eigendom van de gemeente zullen immers gestaag verdwijnen.		
Vervoerskostenvergoeding	De uitgaven zullen naar verwachting het beschikbare budget overschrijden. Deze ontwikkeling sluit aan bij het beeld van de afgelopen jaren, waarin sprake is van een structureel tekort. De toename van de vraag, hogere gemiddelde kosten per client en demografische ontwikkelingen, waaronder vergrijzing dragen hieraan bij.	I	-266
Woonvoorzieningen	Op basis van de huidige uitgaven wordt er een onderschrijding van het budget verwacht. Tegelijkertijd is de prognose onzeker. Bij woningaanpassingen gaan vaak hoge kosten gepaard en een enkele maatwerkvoorziening kan de uitgaven aanzienlijk beïnvloeden. Het verloop van de aanvragen is moeilijk te voorspellen, wat maakt dat de huidige onderschrijding in de loop van het jaar kan omslaan.	I	82
6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)			-102
Hulp bij huishouden	Het gemiddelde volume per indicatie is met twee minuten afgenomen. De verzilveringsgraad is gemiddeld genomen gelijk gebleven ten opzichte van 2024, maar het aantal cliënten is toegenomen. Dit hangt samen met de groei van het aantal ouderen. Door personeelskrapte staat de levering van huishoudelijke hulp onder druk, zo ontstaan er wachttijden bij nieuwe aanvragen. Er zijn onder andere afspraken gemaakt met betrokken partijen over de verdeling van de beschikbare capaciteit. Als gevolg hiervan vallen de totale uitgaven hoger uit dan begroot.	I	-102
6.712 Begeleiding (WMO)			120
Begeleiding individueel	Hoewel het aantal indicaties licht is toegenomen, ligt het gemiddeld aantal	I	120

Naam	Omschrijving	I/S	Effect op begroting 2025
	minuten per indicatie in 2025 ongeveer 5 minuten lager dan in 2024. Daarnaast valt ook de verzilvering van de indicaties lager uit. Hierdoor vallen de totale uitgaven lager uit dan begroot.		
6.713 Dagbesteding (WMO)			128
Dagbesteding	Er is sprake van een onderbesteding op dagbesteding over 2025 omdat het aantal cliënten dat dagbesteding ontvangt licht is gedaald, ook wordt er gemiddeld gezien minder gedeclareerd per indicatie in 2025 ten opzichte van 2024. De omvang van de indicatie zelf is iets toegenomen maar eerder genoemde factoren wegen zwaarder dan de toename van de omvang van de indicatie.	I	128
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal			-250
Jeugd	Vanwege zeer complexe hulpvragen en het ontbreken van een passend zorgaanbod zijn er op individuele basis maatwerkcontracten afgesloten om tot een sluiten en passend zorgaanbod te komen. Het huidige gecontracteerde zorgaanbod sluit onvoldoende aan bij de complexe zorgvragen, een maatwerkovereenkomst biedt de mogelijkheid om wél de nodige zorg te kunnen bieden.	I	-250
6.791 PGB WMO			-350
Begeleiding Pgb	Het aantal pgb verstrekkingen is toegenomen, dit komt door het beperktere contractaanbod en de sturing op pgb door niet gecontracteerde aanbieders.	I	-350
6.811 Beschermd wonen (WMO)			260
Hoofdlijnenakkoord GGZ	Via de eerste bestuursrapportage 2025 is de gemeentelijke begroting afgestemd op de begroting van Carins. Daarbij zijn ook de kosten meegenomen voor de extra formatie die nodig is voor de uitvoering van de EPA-aanpak. Doordat deze kosten nu binnen de Carins-begroting zijn opgenomen, kan het budget onder beschermd wonen worden verlaagd. De benodigde middelen voor de EPA-aanpak worden bekostigd uit het Hoofdlijnenakkoord GGZ en worden via de gemeente Leeuwarden, als	S	260

Naam	Omschrijving	I/S	Effect op begroting 2025
	centrumgemeente, beschikbaar gesteld aan de gemeente Smallingerland.		
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd			-83
Ophoging personeelskosten	De opgave op jeugd is groot en extra inzet is gepleegd om de beleidsontwikkeling een impuls te geven. De kosten hiervan konden op dat moment nog niet gedekt worden uit projectmiddelen en drukken dus op de formatie. Dat leidt tot een overschrijding op de formatie op dat taakveld.	I	-83
Diverse taakvelden			-208
Bijstelling kapitaallasten 2025	De kapitaallasten 2025 zijn bijgesteld op basis van de werkelijke boekwaarden van de investeringen op 1-1-2025. Dit levert op diverse taakvelden voordelen op.	I	44
Overige verschillen < € 50.000	Dit is een totaalstelling van alle verschillen kleiner dan €50.000 per taakveld die we niet verder toelichten.	I	-251
Onttrekkingen reserves			1.933
0.10 Mutaties reserves			1.933
Verschuiving Algemene Reserve en Reserve projecten	Bij de begroting 2025 zijn alle incidentele posten ten laste van de Algemene Reserve gebracht. Om te waarborgen dat deze middelen geblokkeerd blijven, hevelen we deze budgetten over naar de reserve projecten. Dit is per saldo budgettair neutraal.	I	1.913
Verschuiving Algemene Reserve en Reserve projecten	De incidentele posten uit 2021 en 2022 zijn ten laste van de Algemene Reserve gebracht. Om te waarborgen dat deze middelen geblokkeerd blijven, hevelen we deze budgetten over naar de reserve projecten. Dit is per saldo budgettair neutraal.	I	20
Toevoegingen reserves			-1.933
0.10 Mutaties reserves			-1.933
Verschuiving Algemene Reserve en Reserve projecten	Bij de begroting 2025 zijn alle incidentele posten ten laste van de Algemene Reserve gebracht. Om te waarborgen dat deze middelen geblokkeerd blijven, hevelen we deze budgetten over naar de reserve projecten. Dit is per saldo budgettair neutraal.	I	-1.913
Verschuiving Algemene Reserve	De incidentele posten uit 2021 en 2022 zijn ten laste van de Algemene Reserve gebracht. Om te waarborgen dat deze middelen	I	-20

Naam	Omschrijving	I/S	Effect op begroting 2025
en Reserve projecten	geblokkeerd blijven, hevelen we deze budgetten over naar de reserve projecten. Dit is per saldo budgettair neutraal.		
Totaal			-1.915

2.1 Zeker bestaan

ZEKER BESTAAN

De ambitie is dat inwoners van Smallingerland zich geen zorgen maken over hun bestaan; ze hebben een dak boven hun hoofd, brood op de plank, ze voelen zich veilig en kunnen goed rondkomen.

Wat willen we bereiken?

Deze ambitie wordt ingevuld vanuit de twee beleidsthema's Rondkomen en Wonen.

Rondkomen

In Smallingerland wordt al enkele jaren gewerkt om de gevolgen van armoede zoveel mogelijk te beperken en zo veel mogelijk inwoners met schulden zo vroeg mogelijk te helpen. Deze lijn wordt de komende jaren voortgezet, waarbij er nog meer ingezet wordt op preventie, met name door het vergroten van de financiële vaardigheden. De hoogte van het inkomen heeft direct invloed op het vermogen om rond te komen. Tevens wordt er ingezet op het verhogen van het gemiddelde inkomensniveau van de inwoners.

Wonen

Er wordt ingezet op versnelde woningbouw om het aanbod van woningen te verhogen. Tevens wordt het toevoegen van levensloopgeschikte woningen en woonvormen 'tussen thuis en tehuis' gestimuleerd; bijvoorbeeld hofjes, patio's en andere woonvormen met een mix van jong en oud. Ook nieuwe, flexibele woningen geschikt voor meerdere doelgroepen worden als mogelijkheid gezien. In de woonvisie (onderdeel van de omgevingsvisie) staat uitgewerkt hoe dat gedaan gaat worden. Vanuit de Omgevingsvisie en vanuit de Sociale Koers wordt er gezamenlijk gewerkt aan deze opgave (in de omgevingsvisie is dit opgave 3 Versterken van levendige, aantrekkelijke wijken en dorpen). Daarnaast is het belangrijk dat inwoners de mogelijkheid krijgen om hun eigen woning aan te passen aan hun woonbehoeften. Hierin worden inwoners ondersteund en wordt er daarbij gekeken naar mogelijkheden in plaats van onmogelijkheden. In Smallingerland wordt al langere tijd ingezet op het voorkomen van dakloosheid en het doel is om het aantal dakloze jongeren terug te brengen naar nul.

Inhoudelijke afwijkingen

2.2 Ertoe doen

ERTOEDOEN

De ambitie is dat inwoners allemaal een unieke bijdrage leveren aan de maatschappij. Ze hebben een doel in hun leven of leveren een bijdrage aan iets dat belangrijk voor hen is. Ze ontwikkelen talenten en benutten die. Dit doen ze op verschillende manieren: door werk, vrijwilligerswerk, ouderschap of de zorg voor een naaste. Datgene wat inwoners doen, maakt een verschil en is van waarde voor henzelf en/of voor de mensen om hen heen. De gemeente stimuleert en faciliteert dit.

Wat willen we bereiken?

Deze ambitie wordt ingevuld vanuit de twee beleidsthema's Ontwikkelen en opgroeien en Werk en maatschappelijke participatie.

Ontwikkelen en opgroeien

Onze jeugd is onze toekomst. Het is belangrijk dat alle kinderen zich kunnen ontwikkelen tot evenwichtige volwassenen. Daarom willen we kinderen op laten groeien in een veilige omgeving en ze gelijke kansen bieden. We zetten meer in op het veranderen van de contextfactoren zodat voorkomen wordt dat jeugdigen jeugdhulp nodig hebben. Hiermee wordt voorkomen dat individuele zorg ingezet wordt wanneer de benodigde ondersteuning ook in groepsverband en/of vanuit het eigen netwerk kan worden geboden.

Werk en maatschappelijke participatie

Alle inwoners moeten het gevoel hebben dat ze een bijdrage aan onze samenleving kunnen leveren, juist ook als werk (nog) niet tot de mogelijkheden behoort. De wens is dat iedereen die kan werken ook gaat werken en hierbij ondersteuning op maat krijgt. Hierbij wordt ingezet op een nog betere samenwerking tussen gemeente, onderwijs en lokale arbeidsmarkt. Tevens wordt er gewerkt aan een betere aansluiting tussen enerzijds de opleiding en vaardigheden van de inwoners en anderzijds de werkgelegenheid in Smallerland. Daarmee wordt ernaar gestreefd om het gemiddelde inkomen van de inwoners te laten stijgen. Vanuit de Economische agenda en vanuit de Sociale Koers wordt gezamenlijk gewerkt aan deze opgave.

Inhoudelijke afwijkingen

Versterken Cliëntenadministratie/Financiële administratie

Voortgang

Binnen de Backoffice van het sociaal domein, verantwoordelijk voor de cliënten- en financiële administratie, is door diverse personele ontwikkelingen een herschikking van taken en werkzaamheden noodzakelijk geworden. Deze herschikking heeft als doel om de beschikbare capaciteit efficiënter in te zetten en beter aan te laten sluiten op de actuele behoeften binnen het team.

De eerder geplande uitbreiding van de formatie is voorlopig uitgesteld. Eerst wordt inzichtelijk gemaakt welke taken en verantwoordelijkheden structureel versterking behoeven, zodat de inzet van extra capaciteit doelgericht en toekomstbestendig kan plaatsvinden.

2.3 Goed voelen

GOED VOELEN

De ambitie is dat inwoners 'goed in hun vel' zitten en zich vitaal voelen. Fysiek en mentaal. Ze zijn mobiel en fysieke beperkingen vormen geen belemmering om mee te kunnen doen. Inwoners ervaren regie over hun eigen leven.

Wat willen we bereiken?

Deze ambitie wordt ingevuld vanuit de twee beleidsthema's Veilige en gezonde leefomgeving en Gezonde leefstijl.

Veilige en gezonde leefomgeving

Het is belangrijk dat de inwoners een veilige en gezonde leefomgeving wordt geboden. Er wordt gestreefd naar een het creëren van een leefomgeving die aan de criteria van de RIVM voldoet. Een belangrijk criterium is dat de omgeving uitnodigt tot gezond gedrag. Dit is opgave 3 (Versterken van levendige, aantrekkelijke wijken en dorpen) van de Omgevingsvisie. Vanuit de Omgevingsvisie en vanuit de Sociale Koers wordt samen aan deze opgave gewerkt. Tevens wordt ingezet op het vergroten van het veiligheidsgevoel van de inwoners in wijken waar dat onvoldoende aanwezig is en op een daling van het aantal gebieden met een laag sociaal economische status.

Gezonde leefstijl

De inwoners moeten zo lang mogelijk in goede mentale en fysieke gezondheid kunnen meedoen in de samenleving. Omdat 'voorkomen beter dan genezen' is, wordt gekozen voor een preventieve aanpak gericht op het bevorderen van een gezonde leefstijl voor alle inwoners van Smallerland in het algemeen en inwoners met een gezondheidsachterstand in het bijzonder. Grote gezondheidsverschillen zijn onacceptabel en het doel is om dit te verkleinen.

Deze beleidsthema's hebben een sterke verbinding met de begrotingsprogramma's Fysiek Domein en Dienstverlening. Daarom vindt u activiteiten en resultaten die toegelicht worden voor 2024 voor een deel bij die twee begrotingsprogramma's.

Inhoudelijke afwijkingen

Vluchtelingen Oekraïne

Ongedefinieerd veld

Het kabinet heeft aangekondigd dat het normbedrag als vergoeding voor de uitvoeringskosten opvang Oekraïners in 2025 per bed per dag zal worden verlaagd van €61 naar €44. Dit brengt een significante verandering in de gemeentelijke inkomstenstroom met zich mee.

Op basis van het huidige aantal bedden (421) in de gemeente Smallerland resulteert de daling van het normbedrag van €17 (van € 61 naar € 44) per bed per dag in een totale afname van

€2.612.305 aan opbrengsten op jaarbasis. Momenteel is er voor 2025 een rijksbijdrage begroot van € 10.170.000. Deze rijksbijdrage bestaat uit 3 componenten, namelijk leefgeld, transitiekosten en uitvoeringskosten. Na aanpassing aan het normbedrag zou de begrote rijksbijdrage aangepast dienen te worden naar een beoogde bijdrage van € 7.911.260, dat is voor alle 3 de componenten. Exclusief de bijdrage van het Rijk in leefgeld en transitiekosten betekent dit een resterende bijdrage vanuit het Rijk per bed per dag voor de uitvoeringskosten van € 6.761.260. Of deze bijdrage voor de uitvoeringskosten voldoende is, moet blijken uit een kostprijsberekening van de kosten die de gemeente zelf maakt per bed per dag.

De gemeente Smallingerland heeft een eigen kostprijsberekening gemaakt van de uitvoeringskosten per bed per dag. Als we deze kosten tegenover de rijksbijdrage per bed per dag zetten, kan bepaald worden of de bijdrage vanuit het Rijk voldoende is om de kosten te dekken (100% kostendekkendheid). Uit de kostprijsberekening gemaakt voor de Gemeente Smallingerland komt de kostprijs van de uitvoeringskosten per bed per dag uit op € 51,32. Aan de hand van deze kostprijsberekening gaat Gemeente Smallingerland de daadwerkelijk gemaakte kosten van € 51,32 per bed, per dag indienen bij het Rijk. De verwachting is dat dit waarschijnlijk gehonoreerd wordt, maar dit is niet 100% zeker. Er vindt een verdubbeling plaats van de eigen bijdrage voor Oekraïners met inkomen, vanaf november 2025. Dit zal een positief effect hebben.

2.4 Erbij horen

ERBIJ HOREN

De ambitie is dat iedereen in Smallingerland uniek is, er mag zijn en erbij hoort. Inwoners zijn betrokken bij elkaar en staan voor elkaar klaar. Voor gezelligheid, maar ook voor een luisterend oor of voor het bieden van hulp als het minder goed gaat. Inwoners voelen zich verantwoordelijk voor zichzelf en voelen zich verbonden met anderen om zich heen.

Wat willen we bereiken?

Deze ambitie wordt ingevuld vanuit de twee beleidsthema's Samen leven en Inclusie.

Samen leven

In de wijken en dorpen moet een sterke sociale verbondenheid aanwezig zijn. Daarom wordt de komende jaren ingezet op het vergroten van de betrokkenheid bij de eigen wijk/het eigen dorp en het vergroten van mogelijkheden om elkaar te ontmoeten en te recreëren. Dit is opgave 3 (Versterken van levendige, aantrekkelijke wijken en dorpen) van de Omgevingsvisie. Vanuit de Omgevingsvisie en vanuit de Sociale Koers wordt gezamenlijk aan deze opgave gewerkt.

Inclusie

Iedereen in Smallingerland moet zich geaccepteerd voelen en het gevoel hebben onderdeel te zijn van de eigen wijk of dorp. De komende jaren wordt daarom nog meer ingezet op het vergroten van de acceptatie van specifieke doelgroepen en het wegnemen van ervaren belemmeringen om mee te doen in de samenleving. Om dit te bereiken wordt verbinding gemaakt met de Omgevingsvisie, zodat vanuit de Omgevingsvisie en de Sociale Koers gezamenlijk wordt gewerkt aan een inclusieve samenleving. De komende jaren wordt ook verder invulling gegeven aan Smallingerland als Regenbooggemeente.

Inhoudelijke afwijkingen

Programma Fysiek domein

Algemene toelichting

Opgaven

Binnen het Fysiek Domein worden projecten en activiteiten uitgevoerd die bijdragen aan de gewenste ontwikkelingen zoals vastgesteld in de omgevingsvisie Smallerland. Deze visie is gericht op de fysieke leefomgeving.

Omgevingsvisie

De omgevingsvisie is in maart 2022 door de raad vastgesteld. Het is een overkoepelende visie op de fysieke leefomgeving van Smallerland. De visie is opgesteld vanuit brede maatschappelijke vraagstukken op het gebied van economie, wonen, duurzaamheid, voorzieningen, mobiliteit, landschap, gezondheid en inclusiviteit. De omgevingsvisie is het kompas voor de gemeentelijke inzet van de komende jaren. En belangrijk voor de afweging van plannen vanuit de samenleving.

Met de omgevingsvisie streven we naar een gezonde, veilige, aantrekkelijke en economisch vitale gemeente. Stip op de horizon is dat Smallerland in 2040 een gemeente is waar inwoners gezond kunnen leven en zich veilig kunnen voelen. Dat Smallerland een aantrekkelijke gemeente is waar voldoende werk is voor iedereen.

Om dit te bereiken sturen we binnen het Fysiek Domein, met het programma Omgeving, op integrale en doelgerichte samenhang van verschillende projecten, visies en activiteiten. Uitgangspunt hierbij zijn de opgaven, met visies en doelen, uit de omgevingsvisie. De programmabegroting Fysiek Domein is daarom ingedeeld op basis van de vier opgaven, de verbindende opgave van bereikbaarheid en het leidende principe van duurzaamheid.

De omgevingsvisie is een kerninstrument uit de Omgevingswet. De inwerkingtreding van deze wet is nu vastgesteld op 1 januari 2024.

Leidende principes

In de omgevingsvisie staan drie leidende principes. Die dienen als leidraad bij alle ontwikkelingen binnen het Fysiek Domein. De leidende principes zijn:

-Duurzaam Smallerland

Dit werken we uit in de paragraaf duurzaamheid van het programma Fysiek Domein.

-Inclusief Smallerland

Dit werken we uit in het programma Sociaal Domein.

-Eigen identiteit Smallerland

In Smallerland nemen we onze identiteit mee bij alle ontwikkelingen en bij het beheer van de leefomgeving. Het gaat bij die identiteit om kenmerken van het landschap, cultuurhistorische kenmerken en sociaal-culturele aspecten. Denk bijvoorbeeld aan landschapsstructuren, groen- en waterstructuren en historische bebouwing. Maar ook aan het feit dat er in Smallerland naar verhouding veel ruimte is om te leven. Dit aspect is bijvoorbeeld ook verwerkt in de Sociale Koers.

Opgaven

Aan de hand van de leidende principes zijn in de omgevingsvisie de volgende opgaven vastgesteld:

- van de positie van Drachten als regionaal verzorgingsgebied;
- van Drachten als stad voor innovatieve maakindustrie;
- van levendige, aantrekkelijke wijken en dorpen;
- van de kwaliteit van het buitengebied;
- opgave van bereikbaarheid.

Financiële afwijkingen

De tabel baten en lasten toont de baten en lasten per programma en de reservemutaties. De mutaties van de 2e bestuursrapportage worden ook aangegeven.

Bedragen * €1.000

Baten/lasten	Begroting 2025	Bestuursrapportage 1	Overige raadsbesluiten	Bestuursrapportage 2 resultaat	Totaal begroting na wijzigingen
Baten	33.320	2.642	1.220	1.385	38.630
Lasten	-60.620	-257	-12.299	-458	-73.852
Toevoeging reserves	0	0	-1.277	-6.639	-7.916
Ottrekking reserves	2.014	394	12.303	5.661	20.372
Totaal	-25.286	2.779	-53	-51	-22.766

In de bovenstaande tabel zijn de budgetneutrale administratieve wijzigingen niet opgenomen. Deze vindt u op programmaniveau terug bij het resultaat op pagina 6 en op taakveldniveau in bijlage één op pagina 91.

Deze tabel toont de voorgestelde begrotingswijzigingen zoals opgenomen in de 2e bestuursrapportage 2025. Mutaties groter dan € 50.000, zowel aan de baten- als aan de lastenzijde, worden nader toegelicht.

Bedragen * €1.000

Naam	Omschrijving	I/S	Effect op begroting 2025
Baten			1.385
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden			-100
Minder opbrengsten grondverkoop	We hebben minder grond verkocht dan verwacht. We bekijken volgend jaar of dit structureel is.	I	-100
0.63 Parkeerbelasting			-110
Baten parkeervoorziening	Op basis van de huidige prognose verwachten we de opbrengst negatief te moeten bijstellen	I	-60
Gefiscaliseerde parkeerboetes	In de start van het jaar is het budget omhoog bijgesteld, dit is te rooskleurig	I	-50

Naam	Omschrijving	I/S	Effect op begroting 2025
	gebleken. Door personele uitdagingen is minder ingezet op handhaving.		
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur			826
Verwachte winstneming grondexploitaties	We hebben een inschatting gemaakt van de verwachte winstneming van de grondexploitaties. Het is een inschatting, omdat het exacte verloop van de grondexploitaties is zeer lastig te voorspellen is. Eventuele verschuivingen in overdrachts- of uitvoeringsdata's zorgen voor grote verschillen in de uitkomsten.	I	826
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)			667
Verkoop gronden Donia en Frissel	We hebben grond en panden verkocht op de locaties Donia en De Frissel. Het verschil tussen de verkoop en de boekwaarden komt ten gunste van de reserve grondbedrijf.	I	199
Verwachte winstneming grondexploitaties	We hebben een inschatting gemaakt van de verwachte winstneming van de grondexploitaties. Het is een inschatting, omdat het exacte verloop van de grondexploitaties is zeer lastig te voorspellen is. Eventuele verschuivingen in overdrachts- of uitvoeringsdata's zorgen voor grote verschillen in de uitkomsten.	I	468
Diverse taakvelden			103
Overige verschillen < € 50.000	Dit is een totaalstelling van alle verschillen kleiner dan €50.000 per taakveld die we niet verder toelichten.	I	50
Overige verschillen < € 50.000	Dit is een totaalstelling van alle verschillen kleiner dan €50.000 per taakveld die we niet verder toelichten.	S	53
Lasten			-459
5.2 Sportaccommodaties			-195
Zwembad de Welle	Het nieuwe zwembad heeft een hogere WOZ-waarde dan het oude zwembad. Hier komen ook hogere belastingen uit voort, denk aan OZB en waterschapsbelastingen (gebaseerd op de WOZ). Voor 2025 dient het bedrag aan belastingen daarom omhoog bijgesteld te worden. Voor 2026 en verder nemen we de bijstelling van belastingen op in de afwikkeling van het project nieuwbouw van het zwembad.	I	-195

Naam	Omschrijving	I/S	Effect op begroting 2025
7.2 Riolering			-350
Reparaties vrijvervalstelstel GRP	Doordat de uitvoering van de wijkgerichte rioolvervang later plaatsvindt dan oorspronkelijk bedacht, is er jaarlijks extra budget nodig voor reparaties om het einde van de levensduur of het moment van vervanging van verouderde rioolstrengen te kunnen halen. Het bedrag van € 350.000 voor 2025 wordt gedekt uit de reserve rioleringen.	I	-350
Diverse taakvelden			86
Bijstelling kapitaallasten 2025	De kapitaallasten 2025 zijn bijgesteld op basis van de werkelijke boekwaarden van de investeringen op 1-1-2025. Dit levert op diverse taakvelden voordelen op.	I	374
Overige verschillen < € 50.000	Dit is een totaalstelling van alle verschillen kleiner dan €50.000 per taakveld die we niet verder toelichten.	I	-206
Overige verschillen < € 50.000	Dit is een totaalstelling van alle verschillen kleiner dan €50.000 per taakveld die we niet verder toelichten.	S	-82
Onttrekkingen reserves			5.661
0.10 Mutaties reserves			5.661
Reparaties vrijvervalstelstel GRP	Doordat de uitvoering van de wijkgerichte rioolvervang later plaatsvindt dan oorspronkelijk bedacht, is er jaarlijks extra budget nodig voor reparaties om het einde van de levensduur of het moment van vervanging van verouderde rioolstrengen te kunnen halen. Het bedrag van € 350.000 voor 2025 wordt gedekt uit de reserve rioleringen.	I	350
Verliesvoorziening grondexploitatie	Voor de grondexploitatie Vrijburgh fase 3 wordt een negatief planresultaat verwacht. Hiervoor treffen we een verliesvoorziening. Deze verliesvoorziening wordt gedekt uit de reserve grondbedrijf.	I	45
Verschuiving Algemene Reserve en Reserve projecten	Bij de begroting 2025 zijn alle incidentele posten ten laste van de Algemene Reserve gebracht. Om te waarborgen dat deze middelen geblokkeerd blijven, hevelen we deze budgetten over naar de reserve projecten. Dit is per saldo budgettair neutraal.	I	1.130

Naam	Omschrijving	I/S	Effect op begroting 2025
Verschuiving Algemene Reserve en Reserve projecten	De incidentele posten uit 2021 en 2022 zijn ten laste van de Algemene Reserve gebracht. Om te waarborgen dat deze middelen geblokkeerd blijven, hevelen we deze budgetten over naar de reserve projecten. Dit is per saldo budgettair neutraal.	I	4.136
Toevoegingen reserves			-6.639
0.10 Mutaties reserves			-6.639
Verkoop gronden Donia en Frissel	We hebben grond en panden verkocht op de locaties Donia en De Frissel. Het verschil tussen de verkoop en de boekwaarden komt ten gunste van de reserve grondbedrijf.	I	-199
Verschuiving Algemene Reserve en Reserve projecten	Bij de begroting 2025 zijn alle incidentele posten ten laste van de Algemene Reserve gebracht. Om te waarborgen dat deze middelen geblokkeerd blijven, hevelen we deze budgetten over naar de reserve projecten. Dit is per saldo budgettair neutraal.	I	-1.130
Verschuiving Algemene Reserve en Reserve projecten	De incidentele posten uit 2021 en 2022 zijn ten laste van de Algemene Reserve gebracht. Om te waarborgen dat deze middelen geblokkeerd blijven, hevelen we deze budgetten over naar de reserve projecten. Dit is per saldo budgettair neutraal.	I	-4.136
Verwachte winstneming grondexploitaties	We hebben een inschatting gemaakt van de verwachte winstneming van de grondexploitaties woningen. Het is een inschatting, omdat het exacte verloop van de grondexploitaties is zeer lastig te voorspellen is. Eventuele verschuivingen in overdrachts- of uitvoeringsdata's zorgen voor grote verschillen in de uitkomsten.	I	-1.174
Totaal			-51

3.1 Stad Drachten

STAD DRACHTEN

Wat willen we bereiken?

Drachten speelt op veel vlakken mee op het podium van het grootstedelijk netwerk in het Noorden. Dankzij krachtige regionale voorzieningen of bedrijvigheid. Op andere vlakken is de betekenis veel bescheidener. Dit kan wat de gemeente betreft beter zodat er meer samenhang ontstaat en verschillende voorzieningen en bedrijvigheid elkaar versterken. Onze ambitie is dat Drachten zich binnen het stedelijk netwerk van Noord-Nederland meer als stad ontwikkelt. De woon- en werklocaties en voorzieningen in Smallerland dragen bij aan de versterking van het regionale verzorgingsgebied en de positie in dit deel van het land.

Inhoudelijke afwijkingen

Jurist handhaving en vergunningverlening VTH

Voortgang

Er is meerdere keren geworven voor capaciteitsuitbreiding. In één geval leverde dat een benoembare kandidaat op. Helaas is deze na korte tijd weer vertrokken. Er wordt momenteel opnieuw geworven.

Toekomst Vliegveld Drachten

Voortgang

Vanwege de complexiteit en de langere doorlooptijd van de ontvlechting tussen de gemeente en Stichting Vliegveld is het noodzakelijk tijdelijk extra externe expertise in te zetten. Deze inzet is nodig voor aanvullende werkzaamheden, zoals het opstellen van erfpachtovereenkomsten, het opstellen van het omgevingsplan, geluidsonderzoeken en de financiële ontvlechting.

De financiële ontvlechting en de erfpachtovereenkomsten zijn uiterlijk Q1 2026 gereed. Ook is dan de omgevingsprocedure zo ver gevorderd dat de bopa's kunnen worden aangevraagd. Bopa betekent Buitenplanse Omgevingsplan activiteit.

Nieuwbouw zwembad De Welle

Voortgang

De technische werkzaamheden in het kader van de extra verduurzaming in het energiegebouw en het zwembad zijn afgerond. Het proefdraaien door de installaties 'aan te zetten' is conform planning medio juli gestart. Het inregelen en het schrijven van de software is nog lopende en door het proefdraaien wordt helder dat op specifieke onderdelen de software iets moet worden aangepast. Dat proces verloopt trager dan gewenst, maar lijkt nu stap voor stap naar een afronding te kunnen gaan. De controles en toetsingen zijn inmiddels gepland.

Gebiedsprogramma centrum

Voortgang

Voor de locatie Vogelzang is een plan van aanpak opgesteld met een procesvoorstel voor de marktconsultatie, het ontwikkelkader en de voorbereiding van de aanbesteding.

Voor het Raadhuisplein vindt van van 24 november t/m 8 december de verkiezing plaats van drie mogelijke modellen. Deze verkiezing wordt gekoppeld aan activiteiten in het centrum. Voorafgaand is een kredietaanvraag aan de raad voorgelegd. Na de verkiezing wordt het gekozen plan verder uitgewerkt. Dat wordt voor een besluit aan de gemeenteraad voorgelegd. De voorbereiding neemt naar verwachting heel 2026 in beslag. De uitvoering staat gepland voor 2027.

Tijdens de zomerperiode is De Kaden afgesloten voor doorgaand verkeer. Deze proefafsluiting is verlengd tot 1 december. Dat geeft ruimte om de proef samen met inwoners en ondernemers te evalueren en om het vervolg te bepalen.

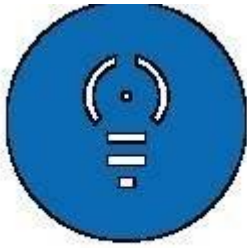
Gebiedsontwikkeling Leerpark

Voortgang

Op basis van huidige inzichten over investeringen en capaciteit is besloten om de Gebiedsontwikkeling Leerpark niet te continueren. De gemeente blijft in contact met de onderwijsinstellingen en sportvoorzieningen om hen te faciliteren bij lopende ontwikkelingen. Met Firda worden definitieve afspraken gemaakt over de realisatie van hun nieuwe gebouw.

3.2 Maakindustrie

MAAKINDUSTRIE

Wat willen we bereiken?

De hoogwaardige technische industrie is een belangrijke motor voor de werkgelegenheid en de economie in Smallerland. In toenemende mate wordt deze positie erkend in heel Noord-Nederland. We hechten er belang aan dat we de positie van Drachten in dit noordelijk netwerk vasthouden en de komende jaren verder uitbouwen. Zodat Drachten het centrum blijft van dit netwerk. Wanneer door het 'vliegwiel'-effect de ontwikkeling van deze sector succesvol verder op gang wordt gebracht, geeft dit een stimulans aan de leefomgeving van de inwoners van Drachten en de dorpen van Smallerland. Niet alleen in termen van werkgelegenheid, maar bijvoorbeeld ook op het gebied van voorzieningen, onderwijs, woningen en vervoer. Deze opgave uit de omgevingsvisie wordt uitgevoerd vanuit het programma Economie en de actieagenda economie.

Inhoudelijke afwijkingen

3.3 Wijken en dorpen

**WIJKEN EN
DORPEN**

Wat willen we bereiken?

De woningmarkt staat onder druk en de woningnood is hoog. De gemeente werkt daarom aan uitbreiding van het aantal woningen. Het doel is een divers woningaanbod te creëren, dat past bij de behoefte van zoveel mogelijk doelgroepen. Kortom: een passende en prettige woning voor iedereen.

In Smallerland zet de gemeente volop in op behoud en versterking van de leefbaarheid van dorpen en wijken. Die moeten levendig, gezond, veilig en aantrekkelijk zijn. Vanuit de omgevingsvisie werkt de gemeente aan deze opgave aan de hand van zeven lijnen of strategieën. Woningbouw is daar één van. De andere strategieën zijn gericht op overige aspecten van leefbaarheid van wijken en dorpen, zoals ontmoeten, omgevingskwaliteit en zelfredzaamheid.

Inhoudelijke afwijkingen

Opstellen van een volkshuisvestingsprogramma

Voortgang

De herijking van de woondeal was uitgesteld en is in juli 2025 ondertekend. De herijking van het convenant met de woningcorporaties wordt in samenhang met het volkshuisvestingsprogramma opgepakt. Het streven is dat er eind 2025 een ontwerp volkshuisvestingsprogramma ligt. De besluitvorming vindt plaats in de eerste helft van 2026.

Uitvoeren van het woningbouwprogramma

Voortgang

In de eerste helft van het jaar zijn er ongeveer 150 woningen toegevoegd in de gemeente. Dat was onder andere in Drachten aan de Kletsterlaan, Burgemeester Wuiteweg en Vrijburgh 2 en in het dorp Houtgehage.

Er zijn twee locaties van de Ontwikkelstrategie gerealiseerd en op vijf locaties wordt in 2025 gestart met de bouw. Het aantal woningen binnen de Ontwikkelstrategie is uitgebreid. Het betreft inmiddels 29 locaties en voorziet in de bouw van circa 850 woningen.

Het derde deelgebied van Vrijburgh 2 is opgestart, maar heeft door de gevolgen van de netcongestie en de beperkte capaciteit van de nutsbedrijven vertraging opgelopen. De nutsvoorzieningen worden

aangelegd in het najaar van 2026. Dit betekent dat in het voorjaar van 2026 kan worden begonnen met het bouwrijpmaken van de locatie. In het vierde kwartaal van 2025 wordt de aanbesteding van circa 26 projectwoningen opgestart. Het college heeft besloten om een overeenkomst met woningcorporatie Accolade aan te gaan voor het realiseren van 19 sociale huurwoningen in dit deelgebied. De resterende 8 vrijstaande kavels van dit deelgebied worden rechtstreeks door de gemeente verkocht.

Voor Vrijburgh 3 is begin 2025 het bestemmingsplan onherroepelijk geworden. Net als Vrijburgh 2 heeft ook Vrijburgh 3 te maken met de gevolgen van netcongestie. In overleg met Liander bleek het mogelijk om de nutsvoorzieningen voor 40 sociale huurwoningen in het voorjaar van 2026 aan te leggen. De aansluitingen van de overige 110 woningen kunnen in het voorjaar van 2027 worden aangelegd. In het tweede halfjaar van 2025 wordt begonnen met het bouwrijpmaken van Vrijburgh 3, zodat het gebied gereed is voor de realisatie van de 40 sociale Buurblok huurwoningen van woningcorporatie WoonFriesland.

3.4 Buitengebied

BUITENGEBIED

Wat willen we bereiken?

Ons goud is ons buitengebied. Een landschap waarin de geschiedenis afleesbaar is. Het buitengebied van Smallingerland speelt een grote rol in de aantrekkingskracht van de gemeente om te wonen, werken en te recreëren. We merken dat door intensief gebruik van ons buitengebied de waarden onder druk staan. We zien dat aan de bodem, de lucht, de biodiversiteit en aan het landschap. Zo zijn in het oosten van de gemeente veel boomsingels verdwenen of in waarde achteruitgegaan. In het westen van de gemeente zijn problemen als bodemdaling en het langzaam verdwijnen van het veen. Ook de stikstofopgave, de veenweideproblematiek, klimaatadaptatie en de energietransitie hebben grote impact op het landschap. Er is sprake van concurrerende ruimteclaims. Hierover gaan we graag in gesprek met de raad.

In Smallingerland zetten we in op een gezond, aantrekkelijk, veilig en economisch vitaal buitengebied met ruimte voor ondernemen in onder meer de agrarische en recreatieve sector. Dat betekent een gezonde bodem, gezonde lucht, een gezonde waterkwaliteit, dierenwelzijn en aandacht voor biodiversiteit. En dat in een afwisselend en toegankelijk landschap.

Inhoudelijke afwijkingen

3.5 Verbindende opgave van bereikbaarheid

STAD DRACHTEN

De ontwikkelingen bevorderen een grotere verkeersveiligheid, goede bereikbaarheid en verduurzaming van de mobiliteit. Ze dragen bij aan alle vier opgaven uit de omgevingsvisie.

Wat willen we bereiken?

De verwachting is dat de behoefte aan verplaatsingen van personen, goederen of berichten toeneemt. Meer stad en ontwikkeling van wonen en bedrijvigheid in de stad betekent logischerwijs meer behoefte aan vervoer. Daarnaast is er met het oog op duurzaamheid en gezondheid een belangrijke reden voor verandering van de bestaande vervoerssystemen. Denk hierbij aan meer fietsen en wandelen, collectief vervoer, elektrisch vervoer en verschillende deelsystemen voor motorvoertuigen.

In Smallerland zetten we in op goede fysieke en digitale verbindingen. Daarbij richten we ons allereerst op stimulering van het langzaam verkeer en slimme, duurzame vormen van vervoer. We spelen in op de mogelijkheid om bedrijven via het water te bereiken. En we verbeteren waar dat nodig is de bestaande netwerken.

Stad, dorpen en buitengebied zijn al digitaal ontsloten. De kwaliteit en snelheid van het internet blijft om aandacht vragen. Meegaan met de tijd is nodig om de aantrekkelijkheid van de gemeente Smallerland voor wonen en werken hoog te houden.

Inhoudelijke afwijkingen

Actualisatie parkeerbeleid (2024-2025)

Voortgang

We streven ernaar om voor het einde van dit jaar het nieuwe stroomschema parkeernormen aan de gemeenteraad te kunnen presenteren. Hierin kunnen we de parkeernorm definitief bepalen bij bouwontwikkelingen en ook meer alternatieve mogelijkheden bieden. Vooruitlopend op de vaststelling hebben wij al, in lijn met het vastgestelde beleidskader mobiliteit, kunnen instemmen met een aantal gewenste bouwontwikkelingen in en rond het centrum van Drachten. Het parkeerbeleidsplan volgt in de loop van 2026. Het gaat om een uitwerking van het beleidskader mobiliteit.

Parkeer-regulerende maatregelen rondom centrum van Drachten

Voortgang

Vanwege de samenhang verwijzen we naar de toelichting bij het onderwerp 'Actualisatie parkeerbeleid'.

Realisatie doorfietsroute Drachten - Heerenveen

Voortgang

De doorfietsroute is een gezamenlijk project met andere gemeenten en de provincie. Bij de voortgang spelen externe factoren een rol zoals de financiering van de overige deelnemende gemeenten. Wij werken aan een overeenkomst met de gemeenten Opsterland en Heerenveen.

In onze gemeente gaat het om aanpassing van het kruispunt bij de Eems, de rotonde Lauwers - Postlaan en de aanpak nabij Boornbergum. De overige delen van de doorfietsroute pakken we zoveel mogelijk op door werk met werk te maken. Daarbij maken we gebruik van subsidies en/of budget stimuleren fietsvoorzieningen.

3.6 Leidend principe duurzaamheid

BUITENGEBIED

In het najaar 2022 heeft de raad de Visie Duurzaamheid 'Samen duurzame stappen zetten' vastgesteld. Het bijbehorende Uitvoeringsprogramma 2023 – 2026 is door het college vastgesteld. Beide documenten vormen samen het duurzaamheidsbeleid van de gemeente Smallerland. We werken aan drie pijlers:

- Energie
- Klimaatadaptatie & Biodiversiteit
- Circulariteit

Wat willen we bereiken?

We zetten stappen op weg naar een duurzaam, schoon en veilig Smallerland in 2040. Het coalitieakkoord geeft aan landelijke duurzame doelen versneld te willen behalen. Om de doelen te halen en de taken die op de gemeente afkomen goed te kunnen uitvoeren is extra capaciteit nodig. Het Rijk heeft in 2023 de tijdelijke regeling Capaciteit Decentrale Overheden Klimaat (CDOKE) ingesteld om het behalen van klimaatdoelen te versnellen in de periode 2023-2026. Met deze extra middelen zoekt de gemeente naar mensen om die stap te gaan zetten.

Inhoudelijke afwijkingen

Het inzetten van grondstoffen en groen-reststroom

Toelichting

Dit project wordt gekoppeld met de ontwikkeling circulaire haventerreinen en in 2026 opgestart.

Programma Economie

Algemene toelichting

Opgaven

In het programma Economie van Smallingerland wordt gewerkt aan de vitaliteit en toekomstbestendigheid van de lokale economie. Het programma draagt direct en indirect bij aan de maatschappelijke opgaven uit de Omgevingsvisie en Sociale koers. Centraal in de uitvoering staat de Actieagenda Economie, het uitvoeringsprogramma voor de komende bestuursperiode.

In het programma Economie staat de mens voorop en hebben alle inwoners kans op passend werk en om zich te ontwikkelen. De gemeente zet zich ervoor in dat opleidingen en de kwaliteiten van de beroepsbevolking aansluiten op de vraag van werkgevers. Ondernemers krijgen ruimte en ondersteuning bij innovatie en groei. En er wordt gewerkt aan een blijvend aantrekkelijk vestigingsklimaat. Daarmee stimuleren wij economische ontwikkeling en werken we toe naar een nog positievere balans op de arbeidsmarkt, passend bij de regiofunctie. In Smallingerland wordt daarmee ingezet op economische groei, maar dan wel één die bijdraagt aan een hoger welvaartsniveau in brede zin. Een duurzame en eerlijke economie met een innovatief karakter.

Het programma Economie is vormgegeven langs een drietal sporen. Per spoor zijn uitdagingen benoemd waar wij in de periode 2024-2027 aan willen werken. Hieronder staat per uitdaging welke activiteiten en projecten de gemeente Smallingerland in de komende periode gaat uitvoeren.

Financiële afwijkingen

De tabel baten en lasten toont de baten en lasten per programma en de reservemutaties. De mutaties van de 2e bestuursrapportage worden ook aangegeven.

Bedragen * €1.000

Baten/lasten	Begroting 2025	Bestuursrapportage 1	Overige raadsbesluiten	Bestuursrapportage 2 resultaat	Totaal begroting na wijzigingen
Baten	431	-115	0	0	316
Lasten	-2.734	545	-788	-18	-2.995
Toevoeging reserves	0	0	0	-845	-845
Onttrekking reserves	845	-369	779	845	2.100
Totaal	-1.458	61	-9	-18	-1.424

In de bovenstaande tabel zijn de budgetneutrale administratieve wijzigingen niet opgenomen. Deze vindt u op programmaniveau terug bij het resultaat op pagina 6 en op taakveldniveau in bijlage één op pagina 91.

Deze tabel toont de voorgestelde begrotingswijzigingen zoals opgenomen in de 2e bestuursrapportage 2025. Mutaties groter dan € 50.000, zowel aan de baten- als aan de lastenzijde, worden nader toegelicht.

Bedragen * €1.000

Naam	Omschrijving	I/S	Effect op begroting 2025
Baten			0
Diverse taakvelden			0
Overige verschillen < € 50.000	Dit is een totaalstelling van alle verschillen kleiner dan €50.000 per taakveld die we niet verder toelichten.	I	5
Overige verschillen < € 50.000	Dit is een totaalstelling van alle verschillen kleiner dan €50.000 per taakveld die we niet verder toelichten.	S	-5
Lasten			-18
Diverse taakvelden			-18
Overige verschillen < € 50.000	Dit is een totaalstelling van alle verschillen kleiner dan €50.000 per taakveld die we niet verder toelichten.	I	-6
Overige verschillen < € 50.000	Dit is een totaalstelling van alle verschillen kleiner dan €50.000 per taakveld die we niet verder toelichten.	S	-12
Onttrekkingen reserves			845
0.10 Mutaties reserves			845
Verschuiving Algemene Reserve en Reserve projecten	Bij de begroting 2025 zijn alle incidentele posten ten laste van de Algemene Reserve gebracht. Om te waarborgen dat deze middelen geblokkeerd blijven, hevelen we deze budgetten over naar de reserve projecten. Dit is per saldo budgettair neutraal.	I	845
Toevoegingen reserves			-845
0.10 Mutaties reserves			-845
Verschuiving Algemene Reserve en Reserve projecten	Bij de begroting 2025 zijn alle incidentele posten ten laste van de Algemene Reserve gebracht. Om te waarborgen dat deze middelen geblokkeerd blijven, hevelen we deze budgetten over naar de reserve projecten. Dit is per saldo budgettair neutraal.	I	-845
Totaal			-18

4.1 Optimaliseren ondernemersklimaat

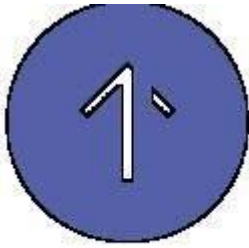
ONDERNEMEND

Wat willen we bereiken?

Binnen het spoor 'optimaliseren van het ondernemersklimaat' zet de gemeente in op de positionering en profilering van Smallingerland, de werklocaties (inclusief het centrum) en het stimuleren van ondernemerschap en innovatie in het MKB.

Inhoudelijke afwijkingen

4.2 Positionering en profilering Smallerland

WAARMAKEN

Wat willen we bereiken?

Op steeds meer onderwerpen (o.a. bedrijventerreinen, woningbouwprogrammering, infrastructurele ontwikkeling) worden er buiten onze gemeente beslissingen genomen die van invloed zijn op het ontwikkelperspectief van Smallerland. Ook zijn buiten Smallerland diverse budgetten beschikbaar voor de opgaven in Smallerland. De mate waarin wij als gemeente onze opgaven kunnen realiseren, wordt daarmee deels buiten onze directe invloedssfeer bepaald. Positionering en profilering van onze gemeente is noodzakelijk om talent en bedrijven te verleiden om zich in Smallerland te blijven vestigen. En om anderen te verleiden mee te investeren in de realisatie van onze (ontwikkel)opgaven.

Inhoudelijke afwijkingen

4.3 Thematische aanpak

SAMENWERKEN

Wat willen we bereiken?

Binnen dit spoor wordt gewerkt aan een aantal thema's die deze bestuursperiode extra aandacht vragen. Dit zijn de thema's die samenhangen met de schaarste opgave en met de grote transitie in de economie en samenleving. Specifiek gaat het om de transitie van een lineaire naar een circulaire economie, de digitalisering van de economie en de vraagstukken op het gebied van human capital (bijvoorbeeld op-, om- en bijscholing, maar ook inclusie).

Inhoudelijke afwijkingen

4.4 Benutten kracht van Smallerland

MAAKINDUSTRIE

Wat willen we bereiken?

In spoor 3 van de Actieagenda Economie werkt de gemeente gericht aan het uitbouwen van de krachtige economische pijlers van Smallerland: (high tech) industrie, haven gerelateerde bedrijvigheid en de vrijetijdseconomie.

Inhoudelijke afwijkingen

4.5 Investeren in duurzame regionale samenwerking

SAMENWERKEN

Wat willen we bereiken?

In toenemende mate constateert de gemeente dat het realiseren van de eigen economische beleidsambities vraagt om regionale samenwerking. Soms omdat de oplossing van lokale vraagstukken op een regionaal schaalniveau gevonden kan worden, vaker omdat we door samen op te trekken met andere overheden, het onderwijs en het bedrijfsleven, efficiënter en/of effectiever kunnen zijn in het realiseren van onze ambities.

Inhoudelijke afwijkingen

Bedrijfsvoering

Algemene toelichting

Opgaven

In Smallerland staat de mens voorop. We handelen en denken bij de uitvoering van onze taken vanuit het perspectief van inwoners en ondernemers. We vinden het belangrijk om hier als ambtelijke organisatie op een goede manier invulling aan te geven. Dit betekent dat de gemeentelijke organisatie daarin een doorontwikkeling blijft doormaken en dat de bedrijfsvoering van de organisatie ondersteunend is in het waarmaken van de ambities. Tegelijkertijd staat dit onder druk. We hebben te maken met hoog verzuim, een krappe arbeidsmarkt en steeds meer taken worden bij gemeenten belegd.

Wat willen we bereiken?

Wij zijn een gemeente waar mensen voorop staan. Onze medewerkers 'maken' de organisatie, zij spelen in op de verschillende vragen die leven en zij maken daarbij de afwegingen vanuit hun deskundigheid en talent. We werken samen op basis van openheid, transparantie en inlevingsvermogen, zowel intern als extern. We zijn samen aan de slag en benutten daarbij alle mogelijkheden om bij te dragen. We zorgen voor duidelijke doelen die we met elkaar vastleggen en bewaken. Iedereen weet wat bijgedragen kan worden en toont daarbij eigenaarschap. Hierdoor zijn we wendbaar, zetten we onze talenten en vakmanschap in daar waar nodig én zijn we effectief in het behalen van resultaat met de gewenste impact op de samenleving.

Financiële afwijkingen

De voorgestelde wijzigingen kunt u terugvinden bij het programma overhead en algemene dekkingsmiddelen.

5.1 Optimaliseren van de samenwerking

SAMENWERKEN

Hieronder vallen de volgende doelen uit de begroting 2025:

- Procesmanagement
- Tijdelijke huisvesting door verbouw gemeentehuis
- Professionaliseren communicatie
- Zaakgericht werken
- Procesverbetering WOZ taxatie
- Verbouw gemeentehuis
- Projectmatig werken

Inhoudelijke afwijkingen

5.2 Verbeteren van de sturing en beheersing

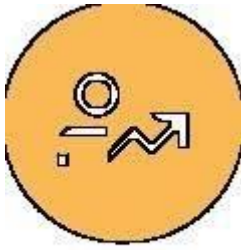
EIGENAARSCHAP

Hieronder vallen de volgende doelen uit de begroting 2025:

- Inkoopbeleid en inkooporganisatie
- Uitbreiden formatie fiscaal adviseur
- Wpg audit
- Senior financieel beheer team financiën
- Rechtmatigheidsverantwoording
- Externe advisering t.b.v. complexe inkoop en accountant vraagstukken

Inhoudelijke afwijkingen

5.3 Aantrekken en behouden van goed personeel

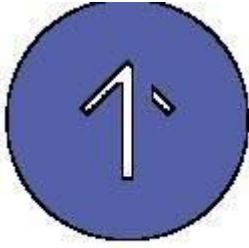
DESKUNDIG

Hieronder vallen de volgende doelen uit de begroting 2025:

- Strategische personeelsplanning
- Ziekteverzuim
- Medewerkers tevredenheid
- Tijdelijke huisvesting (sociale binding)
- Bestending management ondersteuning
- Personeelsinformatiesysteem
- HR21
- Wijziging organisatiestructuur

Inhoudelijke afwijkingen

5.4 Digitalisering

WAARMAKEN

Hieronder vallen de volgende doelen uit de begroting 2025:

- Datagedreven werken
- Onderzoek data organisatie en tools
- Onderzoek e-depot
- Onderzoek ISMS-tool
- Automatiseringsexploitatie
- ICT ontwikkelingen (Van Gemnet naar GGI en Cloudtransitie software)
- Beschikbaarheid en stabiliteit kritische processen
- Digitaal samenwerken

Inhoudelijke afwijkingen

Algemene dekkingsmiddelen

In het overzicht 'Algemene dekkingsmiddelen' zijn de inkomsten opgenomen die vrij besteedbaar zijn en waar geen directe tegenprestatie tegenover staat.

Bedragen * €1.000

Baten/lasten	Begroting 2025	Bestuursrapportage 1	Overige raadsbesluiten	Bestuursrapportage 2 resultaat	Totaal begroting na wijzigingen
Baten	175.489	944	0	7.916	184.349
Lasten	-481	12	0	278	-216
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0
Ottrekking reserves	0	0	0	0	0
Totaal	175.008	956	0	8.194	184.133

In de bovenstaande tabel zijn de budgetneutrale administratieve wijzigingen niet opgenomen. Deze vindt u op programmaniveau terug bij het resultaat op pagina 6 en op taakveldniveau in bijlage één op pagina 91.

Bedragen * €1.000

Naam	Omschrijving	I/S	Effect op begroting 2025
Baten			7.916
0.64 Belastingen overig			100
Hondenbelasting	In 2025 is een controleur op pad gegaan. Hierdoor is het aantal geregistreerde honden gestegen, waardoor de opbrengst verhoogd is.	I	100
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds			7.851
Gemeentefonds	De mei- en septembercirculaire 2025 van het Ministerie van Binnenlandse Zaken geeft aanleiding om de bedragen van de Algemene Uitkering aan te passen. De gelden zijn voornamelijk incidenteel. Deels hebben deze gelden een (vrije) bestemming. Een groot deel is bedoeld voor de tekorten binnen de Jeugdzorg. Daarnaast is er in 2026 sprake van een substantiële mutatie als gevolg van de overheveling van de CDOKE-middelen naar het gemeentefonds. Deze overheveling geldt vooralsnog alleen voor het jaar 2026. Hier staan extra lasten tegenover. Deze lasten werden tot nu toe gedekt via de specifieke uitkering CDOKE (Spuk CDOKE).	I	7.851

Naam	Omschrijving	I/S	Effect op begroting 2025
Diverse taakvelden			-35
Overige verschillen < € 50.000	Dit is een totaalstelling van alle verschillen kleiner dan €50.000 per taakveld die we niet verder toelichten.	I	-35
Lasten			278
0.5 Treasury			278
Bijstelling kapitaallasten 2025	De kapitaallasten 2025 zijn bijgesteld op basis van de werkelijke boekwaarden van de investeringen op 1-1-2025. Dit levert op diverse taakvelden voordelen op.	I	-85
Rente	De totale rentelasten vallen lager uit dan eerder begroot. Dit komt vooral doordat we tot nu toe minder en later geldleningen hebben hoeven aantrekken dan voorzien bij het opstellen van de begroting 2025. Onze liquiditeitspositie is beter dan verwacht, onder andere doordat: -de investeringsuitgaven lager zijn dan gepland; -we extra middelen hebben ontvangen via het gemeentefonds en uit specifieke uitkeringen; -de leningen die wél zijn afgesloten, tegen gunstigere rentetarieven zijn verkregen. Door deze ontwikkelingen stijgen de rentelasten voor langlopende leningen dit jaar minder hard dan eerder gedacht. Toch stijgen de rentelasten wel verder met € 0,83 miljoen ten opzichte van 2024. Ondanks dat de rentelasten lager zijn dan begroot, blijft de renteomslag voor 2025 ongewijzigd op 1,8%. Correctie hiervan is niet noodzakelijk omdat de afwijking tussen de begrote en werkelijke renteomslag binnen de toegestane marge van 25% blijft.	I	364
Totaal			8.194

Overhead

Het onderdeel 'overhead' vormt een verplicht onderdeel van de begroting. Onder dit onderdeel worden alle kosten opgenomen die vallen binnen de geldende definitie van overhead.

Bedragen * €1.000

Baten/lasten	Begroting 2025	Bestuurs-rapportage 1	Overige raadsbe-sluiten	Bestuurs-rapportage 2 resultaat	Totaal begroting na wijzigingen
Baten	579	-88	0	-42	565
Lasten	-25.847	-444	-1.067	485	-26.657
Toevoeging reserves	0	0	0	-1.188	-1.188
Onttrekking reserves	350	0	1.067	1.593	3.010
Totaal	-24.918	-532	0	848	-24.270

In de bovenstaande tabel zijn de budgetneutrale administratieve wijzigingen niet opgenomen. Deze vindt u op programmaniveau terug bij het resultaat op pagina 6 en op taakveldniveau in bijlage één op pagina 91.

Bedragen * €1.000

Naam	Omschrijving	I/S	Effect op begroting 2025
Baten			-42
0.8 Overige baten en lasten			-62
Verkoop gronden Donia en Frissel	We hebben grond en panden verkocht op de locaties Donia en De Frissel. Het verschil tussen de verkoop en de boekwaarden komt ten gunste van de reserve grondbedrijf.	I	-62
Diverse taakvelden			20
Overige verschillen < € 50.000	Dit is een totaalstelling van alle verschillen kleiner dan €50.000 per taakveld die we niet verder toelichten.	I	47
Overige verschillen < € 50.000	Dit is een totaalstelling van alle verschillen kleiner dan €50.000 per taakveld die we niet verder toelichten.	S	-26
Lasten			484
0.4 Overhead			-423
Algemeen beheer concern	Door minder inhuur valt een gedeelte van het budget vrij.	I	50
Maatwerkregeling	De kosten van de maatwerkregeling worden betaald uit de reserve frictiekosten.	I	-93
Tijdelijke huisvesting	Voor de realisatie van tijdelijke huisvesting tijdens de verbouwing van het Gemeentehuis is 1,7 miljoen euro beschikbaar gesteld. Bij de aanvraag van het budget is destijds een kasritme voorgesteld waarbij de externe huur	I	-250

Naam	Omschrijving	I/S	Effect op begroting 2025
	van panden (deels) als uitgangspunt is genomen. Uiteindelijk is er gekozen voor de inzet en verbouwing van twee in eigendom zijnde locaties. Hierdoor is het zwaartepunt van de te maken kosten nog meer verschoven naar de voorkant. Als gevolg hiervan wordt voorgesteld een aanpassing door te voeren in het kasritme waarbij 250K overgeheveld wordt van 2026 naar 2025		
Voormalig personeel	De post voormalig personeel is overschreden, doordat het aantal bovenwettelijke ww-verplichtingen is toegenomen.	I	-130
Diverse taakvelden			907
Bijstelling kapitaallasten 2025	De kapitaallasten 2025 zijn bijgesteld op basis van de werkelijke boekwaarden van de investeringen op 1-1-2025. Dit levert op diverse taakvelden voordelen op.	I	958
Overige verschillen < € 50.000	Dit is een totaalstelling van alle verschillen kleiner dan €50.000 per taakveld die we niet verder toelichten.	I	-51
Overige verschillen < € 50.000	Dit is een totaalstelling van alle verschillen kleiner dan €50.000 per taakveld die we niet verder toelichten.	S	0
Onttrekkingen reserves			1.593
0.10 Mutaties reserves			1.593
Maatwerkregeling	De kosten van de maatwerkregeling worden betaald uit de reserve frictiekosten.	I	93
Tijdelijke huisvesting	Voor de realisatie van tijdelijke huisvesting tijdens de verbouwing van het Gemeentehuis is 1,7 miljoen euro beschikbaar gesteld. Bij de aanvraag van het budget is destijds een kasritme voorgesteld waarbij de externe huur van panden (deels) als uitgangspunt is genomen. Uiteindelijk is er gekozen voor de inzet en verbouwing van twee in eigendom zijnde locaties. Hierdoor is het zwaartepunt van de te maken kosten nog meer verschoven naar de voorkant. Als gevolg hiervan wordt voorgesteld een aanpassing door te voeren in het kasritme waarbij 250K overgeheveld wordt van 2026 naar 2025	I	250
Verschuiving Algemene Reserve en Reserve projecten	Bij de begroting 2025 zijn alle incidentele posten ten laste van de Algemene Reserve gebracht. Om te waarborgen dat deze middelen geblokkeerd blijven, hevelen we	I	1.250

Naam	Omschrijving	I/S	Effect op begroting 2025
	deze budgetten over naar de reserve projecten. Dit is per saldo budgettair neutraal.		
Toevoegingen reserves			-1.188
0.10 Mutaties reserves			-1.188
Verkoop gronden Donia en Frissel	We hebben grond en panden verkocht op de locaties Donia en De Frissel. Het verschil tussen de verkoop en de boekwaarden komt ten gunste van de reserve grondbedrijf.	I	62
Verschuiving Algemene Reserve en Reserve projecten	Bij de begroting 2025 zijn alle incidentele posten ten laste van de Algemene Reserve gebracht. Om te waarborgen dat deze middelen geblokkeerd blijven, hevelen we deze budgetten over naar de reserve projecten. Dit is per saldo budgettair neutraal.	I	-1.250
Totaal			848

Vennootschapsbelasting

De gemeente wordt voor vergelijkbare activiteiten als in het bedrijfsleven, fiscaal gelijk behandeld. Een aantal activiteiten valt daardoor onder de vennootschapsbelasting.

Bedragen * €1.000

Baten/lasten	Begroting 2025	Bestuurs-rapportage 1	Overige raadsbe-sluiten	Bestuurs-rapportage 2 resultaat	Totaal begroting na wijzigingen
Baten	0	0	0	0	0
Lasten	0	0	0	-170	-170
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0
Ottrekking reserves	0	0	0	0	0
Totaal	0	0	0	-170	-170

Bedragen * €1.000

Naam	Omschrijving	I/S	Bedrag
Lasten			-170
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)			-170
Vennootschapsbelasting overige inkomsten	We hebben een inschatting gemaakt van de te betalen vennootschapsbelasting over reclame-inkomsten en inkomsten uit bedrijfsafval.	S	-50
VPB over verwachte winstneming grondexploitaties	We hebben een inschatting gemaakt van de verwachte winstneming van de grondexploitaties. Hierover moeten we vennootschapsbelasting betalen.	I	-120
Totaal			-170

Onvoorzien

In de begroting is een post onvoorzien opgenomen van €100.000. Deze kan ingezet worden voor incidentele onvoorziene kosten waar binnen de begroting geen dekking voor beschikbaar is.

*Bedragen * €1.000*

Baten/lasten	Begroting 2025	Bestuursrapportage 1	Overige raadsbesluiten	Bestuursrapportage 2 resultaat	Totaal begroting na wijzigingen
Baten	0	0	0	0	0
Lasten	-100	0	0	0	-84
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0
Totaal	-100	0	0	0	-84

Investeringskredieten

De raad heeft het budgetrecht, daarom dienen mutaties in de investeringen door de raad geautoriseerd te worden. In de begroting 2025 bijlage I is het investeringsoverzicht opgenomen. De onderstaande kredieten zijn hier een aanvulling op.

Investeringskredieten

Bedragen * 1.000

Investing	Beschrijving	Baten	Lasten	Extra kapitaal lasten per 2026
Fysiek Domein		52	-1.680	-33
Overheveling restant krediet 2024	Van het investeringskrediet Verwerving plangebied Zuidkade is het budget dat over was van 2024 niet overgeheveld naar 2025. Dit doen we alsnog omdat we nog kosten zullen maken hiervoor.	0	-346	0
Verkoop gronden Donia en Frissel	We hebben grond en panden verkocht op de locaties Donia en De Frissel. Dit is de afboeking van de boekwaarde van de panden en voorbereidingskosten ontwikkelstrategie.	0	327	0
Bijstellen investeringskrediet voorbereidingskosten ontwikkelstrategie.	In 2024 is er geen budget beschikbaar gesteld voor het investeringskrediet ontwikkelstrategie. Er zijn echter wel kosten gemaakt, waardoor per saldo een negatief budget is ontstaan. Dit tekort zal in 2025 gecompenseerd moeten worden.	-18	-474	0
Bijstellen investeringskrediet voorbereidingskosten Vrijburg 2	Op de balans stonden nog kosten opgenomen die zijn bestemd de grondexploitatie Vrijburg2. Deze worden nu gecorrigeerd.	0	66	0
Herrubricering activa	We hebben activa geherrubriceerd omdat dit onjuist stond.	0	31	0
Gronden insteekhaven	We activeren in erfpacht uitgegeven grond bij de insteekhaven. De opbrengst hiervan verwerken we in de grondexploitatie Insteekhaven.	0	-469	-8
Oudega aan het Water	Op 29 juni 2021 heeft het college besloten tot het aangaan van de Realisatieovereenkomst Oudega aan het Water met de Provincie en Wetterskip Fryslân. Dit budget is sindsdien niet geïndexeerd. De prijsstijgingen die zich de afgelopen jaren hebben voorgedaan zijn alle opgevangen binnen het projectbudget, vooral via versoberingen. Maar inmiddels is de grens daarin bereikt. Het project is op	0	-305	-6

Investering	Beschrijving	Baten	Lasten	Extra kapitaal lasten per 2026
	dit moment vol in uitvoering en voor een robuuste businesscase die voldoende is om het project goed ten einde te brengen (eind 2027) is een aanvulling van € 634.000 nodig. Deze € 634.000 wordt opgebracht door de deelnemers Gemeente Smallingerland (49%), provincie Fryslân (48%) en Waterschap (4%). De verdeling is gebaseerd op het aandeel in het project. Voor Gemeente Smallingerland betekent dit een bedrag van € 305.000.			
Fietsveerpont	De fiets-veerverbinding Drachten-West vormt een belangrijke bouwsteen in de uitwerking van de Visie Waterfront Drachten. Daarmee ontstaat een recreatieve fiets-veerverbinding vanaf het Gaastereiland over het Gaasterdiep, die vanaf de Hoarnen tot aan De Kletten aansluit op fietsroutes in de richting van Opeinde en Oudega. In de Investeringsagenda Drachten-Heerenveen is de realisatie van een fiets-pontverbinding Drachten–West opgenomen als onderdeel van de gebiedsaanpak Oostelijke Poort Friese Meren (OPFM). Conform collegevoorstel wordt het krediet t.w.v. € 140.000 bij de raad aangevraagd ter investering van de fietsveerpont Opeiner Kanaal. Tegenover deze uitgaven staat een provinciale subsidie t.w.v. € 70.000. Netto te activeren is € 70.000 tegen een afschrijvingstermijn van 30 jaar. Het afschrijvingstermijn van 30 jaar sluit het meest aan bij de reële gebruiksduur van de pont (artikel 13, lid 2 financiële verordening Smallingerland).	70	-140	-4
Zuigmachine	Voor de aanschaf van de zuigmachine is een investeringskrediet benodigd. Momenteel huren wij deze zuigmachine, maar het is goedkoper om deze aan te schaffen. De besparing die we hiermee realiseren op jaarbasis is € 63.000. Over een termijn van de levensduur van de zuigmachine (15 jaar) besparen wij € 967.000. Om deze jaarlijkse besparing in de exploitatie te realiseren is een	0	-175	-15

Investing	Beschrijving	Baten	Lasten	Extra kapitaal lasten per 2026
	investeringskrediet benodigd van € 175.000. Deze schrijven we af in 15 jaar, wat neerkomt op kapitaallasten van € 15.170 (€ 11.670 afschrijving, € 3.500 rente).			
Natuurlijk begraven	De investeringskredieten voor het natuurlijk begraven (veld en ontmoetingsplaats) zijn oorspronkelijk geraamd exclusief BTW. Aangezien de gemeente als ondernemer optreedt bij het verstrekken van grafrechten is er geen recht op BTW compensatie voor het taakveld 7.5 Begraafplaatsen. De kredieten natuurlijk begraven (veld en ontmoetingsplaats) worden verhoogd met de betaalde BTW, respectievelijk 5.700 en 4.300 euro.	0	-10	0
Herdenkingsplein	Het oorspronkelijke krediet uit 2023 voor het verplaatsen van de oorlogsmonumenten is overschreden door een aantal onvoorziene factoren. Ten eerste had de hoge inflatie in de jaren na de raming uit 2022 een aanzienlijke impact op de kosten. Daarnaast waren er extra aanpassingen nodig om de vereiste vergunningen te verkrijgen, wat ook leidde tot hogere uitgaven. Tot slot zijn er bijkomende kosten gemaakt voor communicatie, met als doel belanghebbenden beter te betrekken bij de ontwikkeling van de nieuwe locatie voor de monumenten.	0	-49	-3
Mobiele kraan 82; overname kraan uit (operational) lease	De kraan is na afloop van de (operational) lease overgenomen. Omdat vervanging op korte termijn wordt verwacht, is de afschrijvingstermijn op twee jaar gezet.	0	-20	-10
Overslagkraan 82	Bijstelling investeringskrediet	0	-10	-1
Vervanging open laadbak met kraan	Aframen krediet; in 2023 is een krediet verstrekt, dat in 2024 is verhoogd. De aanschaf is in 2024 afgerond. Het resterende deel van het krediet komt te vervallen.	0	106	11
Bakwagen + laadklep	Aframen krediet; voor aanschaf auto is niet het volledige krediet gebruikt.	0	16	2
Gesloten bestelbus	Aframen krediet; voor aanschaf auto is niet het volledige krediet gebruikt.	0	15	2

Investing	Beschrijving	Baten	Lasten	Extra kapitaal lasten per 2026
Pick up met kipper	Aframen krediet; voor aanschaf auto is niet het volledige krediet gebruikt.	0	20	2
Pick up met vaste laadbak	Aframen krediet; voor aanschaf auto is niet het volledige krediet gebruikt.	0	22	3
Gesloten bestelwagen	Aframen krediet; voor aanschaf auto is niet het volledige krediet gebruikt.	0	12	1
Schrobmachine I De Marke	Aframen krediet; voor aanschaf is niet het volledige krediet gebruikt.	0	10	1
Schrobmachine II De Marke	Aframen krediet; voor aanschaf is niet het volledige krediet gebruikt.	0	10	1
Vervanging Mercedes Benz Sprinter	Vanwege technische gebreken wordt een voertuig uit de gemeentelijke vloot eerder vervangen dan gepland (2025 in plaats van 2026), ter voorkoming van uitval en continuïteitsrisico's. Door inzet van een gebruikt chassis en hergebruik van bestaande componenten ontstaat een voordeel van € 25.250 ten opzichte van de oorspronkelijke vervangingsplanning. Voor de vervanging in 2025 wordt een investeringskrediet van € 49.750 aangevraagd. Het al opgenomen krediet voor 2026 (€ 75.000) wordt in de eerste bestuursrapportage van 2026 verlaagd.	0	-50	-6
Houtversnipperaar	We vragen een aanvullende investeringskrediet van € 25.000 omdat de bruto aanschafprijs van de nieuwe houtversnipperaar hoger uitvalt dan in de begroting. Bij de begroting was onterecht uitgegaan van de netto-investering (na verrekening van de inruilwaarde), maar de boekhoudregels vereisen dat de nieuwe machine voor de volledige aanschafprijs wordt geactiveerd; de inruilwaarde wordt separaat als opbrengst verwerkt. Kasmatig is de gemeente door de gunstige inruilwaarde per saldo beter af, maar administratief is deze extra activeringsruimte van €25.000 nodig om de aankoop correct in de boeken te verwerken.	0	-25	-4
Vervolginvesteringen Tussendiepen 28	Het perceel aan het Tussendiepen 28 is na positieve raadsinstemming aangekocht als eerste stap naar een toekomstige grondstoffenhub/materialenhub. Het Kadaster heeft het perceel inmiddels	0	-120	-2

Investing	Beschrijving	Baten	Lasten	Extra kapitaal lasten per 2026
	ingemeten. Hiermee kan de investering voor de aankoop van het terrein worden afgerond en worden afgesloten. Voor de volgende fase en integratie met het bestaande terrein wordt nu een investeringskrediet van € 120.000 aangevraagd voor het plaatsen van een hekwerk, poort, lichtmasten en cameratoezicht. De kapitaallasten hiervan (ca. € 3.200 per jaar) worden meegenomen in de eerste bestuursrapportage 2026, aangezien in de tweede bestuursrapportage geen structurele effecten worden verwerkt. Het definitieve voorstel voor de grondstoffenhub, inclusief de benodigde investeringskredieten voor verdere inrichting, volgt naar verwachting begin 2026.			
Torenstraat	Er is minder vergroend dan vooraf gepland. Deze subsidie wordt nu ingezet voor vergroening centrum.	0	-102	4
Totale verschillen < €10.000	Verschillen kleiner dan €10.000 worden niet toegelicht	0	-20	-1
Overhead		0	34	-7
Aanschaf headsets	In verband met de tijdelijke huisvesting is besloten headsets te verstrekken, zodat elke medewerker hierover kan beschikken.	0	34	-7
Sociaal Domein		0	-3.158	132
Uitbreiding van het Gomarus College	De Raad heeft in haar vergadering van 9 september 2025 besloten om de investering om de uitbreiding van het Gomarus College te vervroegen van 2031 naar 2026. De huidige wijziging geeft hieraan uitvoering.	0	-2.908	111
Post onvoorzien Sint Lukasschool	Bij de aanbesteding van de uitbreiding van de Sint Lukasschool is gebleken dat de post onvoorzien onder druk staat. Deze post wordt als ontoereikend ervaren. Om deze reden wordt een bedrag van €. 250.000 aan het investeringskrediet toegevoegd.	0	-250	21
Totaal		52	-4.804	91

In de onderstaande tabel worden budget neutrale wijzigingen van investeringskredieten weergegeven. Deze wijzigingen worden niet toegelicht.

Bedragen * 1.000

Investing	Baten	Lasten	Extra kapitaallasten per 2026
Fysiek Domein	750	-750	5
Oudega aan het Water	-116	116	2
Oudega aan het Water	-140	140	3
Bijdrage weg Boerestreek	175	-175	0
Sisa saneren stoepranden	7	-7	0
Bijdragen Wolwarren	50	-50	0
Bijdragen Wolwarren	126	-126	0
Vervangen Hearrewei	200	-200	0
Klimaatdaptatie Torenstraat	-97	97	0
Klimaatdaptatie vergroening	97	-97	0
Duurzaamheid	447	-447	0
Samenvoegen kredieten Aanpassing kruising Eikesingel – Sportlaan	0	-550	21
Samenvoegen kredieten Aanleg fietspad Sportlaan	0	550	-21
Totaal	750	-750	5

Bijlagen

Bijlage 1: Administratieve wijzigingen

In de onderstaande tabel vindt u de begrotingswijzigingen die geen effect hebben op het begrotingsresultaat. Dit betreft verschuivingen tussen taakvelden en programma's.

Bedragen * €1.000

Naam Taakveld	Effect op de begroting 2025	2026	2027	2028
Baten	1.115	951	940	940
Algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	0
0.61 OZB woningen	50	0	0	0
0.62 OZB niet-woningen	-50	0	0	0
Fysiek Domein	63	11	0	0
2.1 Verkeer en vervoer	3	9	-2	-2
3.1 Economische ontwikkeling	10	0	0	0
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2	2	2	2
7.2 Riolering	0	0	0	0
7.4 Milieubeheer	48	0	0	0
Overhead	116	0	0	0
0.4 Overhead	116	0	0	0
Sociaal Domein	936	940	940	940
4.2 Onderwijshuisvesting	196	0	0	0
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-300	0	0	0
6.3 Inkomensregelingen	740	940	940	940
7.1 Volksgezondheid	300	0	0	0
Lasten	-1.115	-951	-940	-940
Algemene dekkingsmiddelen	-25	1	1	1
0.5 Treasury	5	1	1	1
0.64 Belastingen overig	-30	0	0	0
Dienstverlening	-54	0	0	0
0.1 Bestuur	-38	0	0	0
0.2 Burgerzaken	-16	0	0	0
Fysiek Domein	-218	-72	-61	-61
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-185	-187	-187	-187
2.1 Verkeer en vervoer	111	-349	-338	-338
2.2 Parkeren	-22	0	0	0
2.4 Economische havens en waterwegen	-8	0	0	0
3.1 Economische ontwikkeling	-33	0	0	0
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	302	317	317	317
7.4 Milieubeheer	-40	0	0	0
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	-34	-34	-34	-34
8.1 Ruimte en leefomgeving	-282	185	185	185
8.3 Wonen en bouwen	-27	0	0	0
Diverse taakvelden	0	-4	-4	-4
Onvoorzien	16	0	0	0
0.8 Overige baten en lasten	16	0	0	0

Naam Taakveld	Effect op de begroting 2025	2026	2027	2028
Overhead	216	61	61	61
0.4 Overhead	155	0	0	0
0.8 Overige baten en lasten	61	61	61	61
Sociaal Domein	-1.050	-941	-941	-941
0.8 Overige baten en lasten	-1.293	0	0	0
4.2 Onderwijshuisvesting	-196	0	0	0
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-19	0	0	0
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	255	0	0	0
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	-147	-147	-147	-147
6.3 Inkomensregelingen	-776	-940	-940	-940
6.5 Arbeidsparticipatie	-14	0	0	0
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	2.788	1.494	1.494	1.494
		4		
6.811 Beschermd wonen (WMO)	121	0	0	0
6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	-121	0	0	0
6.821 Jeugdbescherming	-1.153	-1.153	-1.153	-1.153
		1.153		
		3		
6.822 Jeugdreclassering	-195	-195	-195	-195
7.1 Volksgezondheid	-300	0	0	0
Totaal	0	0	0	0

Bijlage 2: Meerjarige effecten

In de onderstaande tabel vindt u de meerjarige financiële effecten voor de jaren 2026, 2027 en 2028.

Bedragen * €1.000

Naam	2026	2027	2028
Algemene dekkingsmiddelen	1.872	-240	-533
Baten	1.872	-240	-533
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	1.872	-240	-533
Gemeentefonds	1.872	-240	-533
Dienstverlening	-58	-58	-58
Lasten	-58	-58	-58
Diverse taakvelden	-58	-58	-58
Overige verschillen < € 50.000	-58	-58	-58
Economie	-17	-17	-12
Baten	-5	-5	0
Diverse taakvelden	-5	-5	0
Overige verschillen < € 50.000	-5	-5	0
Lasten	-12	-12	-12
Diverse taakvelden	-12	-12	-12
Overige verschillen < € 50.000	-12	-12	-12
Fysiek Domein	-19	-34	-24
Baten	261	261	261
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	100	100	100
Verwachte winstneming grondexploitaties	100	100	100
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	100	100	100
Verwachte winstneming grondexploitaties	100	100	100
Diverse taakvelden	61	61	61
Overige verschillen < € 50.000	61	61	61
Lasten	-130	-145	-135
Diverse taakvelden	-130	-145	-135
Overige verschillen < € 50.000	-130	-145	-135
Toevoegingen reserves	-150	-150	-150
0.10 Mutaties reserves	-150	-150	-150
Verwachte winstneming grondexploitaties	-150	-150	-150
Heffing vennootschapsbelasting	-100	-100	-100
Lasten	-100	-100	-100
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	-100	-100	-100
Vennootschapsbelasting overige inkomsten	-50	-50	-50
VPB over verwachte winstneming grondexploitaties	-50	-50	-50
Overhead	-41	-41	-41
Baten	-26	-26	-26
Diverse taakvelden	-26	-26	-26
Overige verschillen < € 50.000	-26	-26	-26
Lasten	235	-15	-15
0.4 Overhead	250	0	0
Tijdelijke huisvesting	250	0	0
Diverse taakvelden	-15	-15	-15

Naam	2026	2027	2028
Overige verschillen < € 50.000	-15	-15	-15
Toevoegingen reserves	-250	0	0
0.10 Mutaties reserves	-250	0	0
Tijdelijke huisvesting	-250	0	0
Sociaal Domein	108	98	260
Lasten	108	98	260
6.5 Arbeidsparticipatie	-152	-162	0
Participatiebudget	-152	-162	0
6.811 Beschermd wonen (WMO)	260	260	260
Hoofdlijnenakkoord GGZ	260	260	260
Totaal	1.744	-393	-509

* In 2026 worden de CDOKE middelen overgeheveld naar het gemeentefonds. Het is dan geen specifieke uitkering meer. Dit zorgt voor extra inkomsten van €1,8 miljoen. Hier staan extra lasten tegenover voor de uitvoering van klimaat en energiebeleid. Deze lasten zijn nog niet opgevoerd. De komende periode wordt geïnventariseerd hoe hoog de extra lasten voor gemeente Smallingerland zal bedragen. De verwachting is dat de overheveling van de CDOKE middelen budgetneutraal verloopt.